

REFERAT Natur- og Miljøudvalget 2018-2021 d. 02-02-2021

Mødedato Tirsdag d. 02. februar 2021 kl. 00:00

Mødested Skype

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsordenen.....	3
Godkendelse af spildevandstakster for 2021.....	4
Generel orientering om spildevand, særligt om proces for tilslutning i Aakirkeby samt foreløbig pla	6
Nyt tømningsregulativ.....	9
Orientering om miljøsager med relation til Bornholm Andelsmejeri i perioden 2017 til 2021.....	11
Orientering om miljøforureninger i perioden 1/1-2018 til 15/1-2021.....	17
Indsats på forurenede grunde i 2021 og kommende år.....	20
Trailcenter ved Rytterknægten i Den Grønne Bølge.....	25
Regulering af vilde mink.....	28
Virkeliggørelse af indsatser i parkeringsstrategierne.....	30
Opprioritering af beredskabsområdet og den brandtekniske byggesagsbehandling.....	34
Overdragelse af Aarsdale Havn og mageskifte.....	38
Prioritering af forslag til placering af nye offentlige toiletter.....	42
Anlægsbevilling til asfaltbelægning og opsætning af hegn til midlertidig skaterpark i Rønne.....	45
Medfinansiering af 4 elbusser til BAT på baggrund af tilskud fra Grøn Buspulje.....	47
Høringssvar og beslutning om scenarie 3 for Mælkebøtten og Svaneke Børnehus.....	50
Erhvervsstrategi for Bornholms Regionskommune.....	53
Sager til høring i Ældreråd og Handicapråd.....	59
Gensidig orientering.....	60
Lukket.....	61
Lukket.....	61
Lukket.....	61
Lukket.....	61

Åbent punkt

1 Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

00.01.00P35-0102

Behandling

Natur- og Miljøudvalget

Mødedato

02-02-2021

Åbent punkt

1

Lukket punkt

Fraværende

Bemærkninger til dagsordenen

Leder af Natur og Miljø, Michael Brandt-Bernbom deltager under behandling af følgende dagsordenspunkter:

Punkt 2. Godkendelse af spildevandstekster for 2021

Punkt 3. Generel orientering om spildevand, særligt om proces for tilslutning i Aakirkeby samt foreløbig plan for politisk inddragelse i den kommende spildevandsplanlægning

Punkt 4. Nyt tømningsregulativ

Punkt 5. Orientering om miljøsager med relation til Bornholm Andelsmejeri i perioden 2017 til 2021

Punkt 6. Orientering om miljøforureninger i perioden 1/1-2018 til 15/1-2021

Åbent punkt

2 Godkendelse af spildevandstekster for 2021

13.00.00S55-0013

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-02-2021	2	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

Bornholms Energi og Forsyning A/S har fremsendt forslag til takster for spildevand i 2021. Det foreslås, at taksterne stiger lidt for spildevand i kloakområder i forhold til 2020 jf. Danmarks Statistiks nettoprisindex. Takster under tømningsordningen uden for kloakopland foreslår Bornholms Energi og Forsyning stiger med 1 %.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller at

- spildevandstaksterne for 2021 godkendes.

Natur- og Miljøudvalget den 2. februar 2021:

Godkendt.

Sagsfremstilling

Bornholms Spildevand A/S foreslår en mindre stigning i takster for bortskaffelse af spildevand i 2020. Forslaget har været behandlet i både BEOF Holdings bestyrelse samt Bornholms Vand- og Spildevands bestyrelse.

Natur- og Miljøudvalget har kompetence til at fastsætte spildevandstaksterne jf. kompetencefordelingsplanen.

Afledning til den offentlige kloak

Det variable bidrag for spildevandsafledning til den offentlige kloak foreslås at stige + 1 % fra 32,04 kr. til 32,36 kr./ m³ ex moms for vandforbrug fra 0 - 500 m³

For storforbrugere foreslås spildevandsafledning til den offentlige kloak lige ledes at stige:

Takst 2: For vandforbrug fra 500 - 20.000 m³ stiger fra 25,63 kr. til 25,89 kr./ m³ ex moms

Takst 3: For vandforbrug over 20.000 m³ stiger fra 12,81 kr. til 12,94 kr./ m³ ex moms

Faste bidrag inden for kloakopland

Fast vandaflødnings- og tilslutningsbidrag reguleres jævnfør betalingsvedtægten med det af Danmarks Statistik udarbejdede nettoprisindex pr. april det foregående år: Nettoprisindeks april 2020= 103,9.

Det betyder, at:

- tilslutningsbidraget i 2021 fastsættes til 43.840 kr. ex moms (afrundet til nærmeste 10'er)
- tilslutningsbidraget i 2021 uden regnvand (60 % af ordinært tilslutningsbidrag) fastsættes til 26.304 kr. ex moms (afrundet til nærmeste 10'er)
- det faste bidrag i 2020 fastsættes til 555 kr. ex moms (afrundet til nærmeste kr.)

Takster i forbindelse med tømningsordningen uden for kloakopland

Takster under tømningsordningen uden for kloakopland foreslås at stige med 1%. Det vil sige:

- Tømning hvert år fra 418,00 kr. ex moms til 422,70 kr. ex moms
- Tømning hvert andet år fra 209,25 kr. ex moms til 211,35 kr. ex moms
- Tømning hvert 3. år fra 139,50 kr. ex moms til 140,90 kr. ex moms
- Tømning hvert 4. år fra 104,63 kr. ex moms til 105,68 kr. ex moms
- Opsamlingsømning fra 283,5 kr. ex moms til 286,34 kr. ex moms

Økonomiske konsekvenser

Spildevandsområdet er brugerfinansieret. En stigning i takster vil isoleret set påvirke såvel kommunens økonomi som kommunens borgere marginalt.

Supplerende sagsfremstilling

-

Åbent punkt

3 Generel orientering om spildevand, særligt om proces for tilslutning i Aakirkeby samt foreløbig plan for politisk inddragelse i den kommende spildevandsplanlægning

06.00.05G01-0007

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-02-2021	3	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

Natur og Miljøudvalget har bedt om en orientering om spildevand og kloakker samt specifikt om processen for tilslutning i Aakirkeby.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller at

- Orienteringen tages til efterretning og drøftes.

Natur- og Miljøudvalget den 2. februar 2021:

Drøftet og taget til efterretning.

Sagsfremstilling

Udvalget blev på mødet i september 2020 i forbindelse med planerne om digitalisering af spildevandsplanen orienteret om hvad en spildevandsplan er og status på den gældende spildevandsplan. I forlængelse af mødet i Natur- og Miljøudvalget den 5. januar 2021 bad udvalget om en orientering om spildevand og kloakker og hvad der i øvrigt rør sig på spildevandsområdet. Der blev desuden udtrykt ønske om en tids- og procesplan for tilslutning til kloaknettet i Åkirkeby.

Nedenfor gennemgås de tre kloakeringsprincipper, de nuværende planer for kloaknettet og kort status på tids- og procesplan for arbejdet med revision af spildevandsplanen. Til slut orienteres om en konkret sag med nødudledning af spildevand for at beskytte renseanlægget i Rønne.

Grundlæggende kloakeringsprincipper

I gældende spildevandsplan er der udlagt kloakområder samt planlagte kloakområder med 3 typer kloakeringsprincipper:

- Fælleskloakering, hvor regnvand og spildevand løber i samme system, kaldet fælleskloak.
- Separat kloakering, hvor husspildevand og virksomheders processpildevand løber i et system, kaldet spildevandskloak, mens regnvand fra tage, veje og andre overflader løber i et andet kloaksystem kaldet regnvandskloak.

- Spildevandskloakering, hvor der kun er et kloaksystem for husspildevand og virksomheders processpildevand. I disse områder håndterer grundejer selv deres regnvand.

Af kortbilag fremgår det hvor der enten er kloakeret eller planlagt kloakeret.

Regnvandskloakken udledes direkte til recipient og bliver derfor ikke rensset i renseanlæg. Det er BAT (Bedst Anvendelige Teknologi), at der renses ved bundfældning i bassin før udledning, men det er i dag langt fra alle regnvandsledninger på Bornholm, som løber til et bassin før udledning.

Spildevand fra fælleskloak og spildevandskloak føres til renseanlæg enten ved gravitation eller pumpet under tryk. Der er renseanlæg i Rønne, Boderne, Nexø, Svaneke, Tejn samt Vestermarie og et lille anlæg i Ibsker. Som udgangspunkt lægger man ved nykloakeringer kun en spildevandskloak, og i særlige tilfælde fx ved klimaudfordringer kan der separatkloakeres. Der lægges ikke længere ny fælleskloak, da fælleskloakering er et udskældt gammelt kloakeringsprincip, som indebærer en del miljøudfordringer.

En af ulemperne er, at det kræver unødigt meget energi at pumpe regnvand over lange afstande frem til renseanlæggene. En anden udfordring består i, at da kloaksystemet blev etableret, blev det ud fra en cost-effective analyse dimensioneret til at kunne rumme en dagligdags drift og ikke til at kunne indeholde al husspildevand, virksomheders processpildevand og større regnskyl på én gang. De blev heller ikke dimensioneret med de klimafremskrivninger, som vi kender i dag. Der er derfor på systemet for fælleskloakker etableret såkaldte nødoverløb. Det betyder, at når det regner kraftigt, så anvendes nødoverløbene som ventiler, hvor husspildevand og virksomheders processpildevand opspædet med regnvand ledes uden om renseanlæg og direkte til recipienten. Fælleskloak findes primært i bydele fra før 1960. Da der er mange gamle byer på Bornholm, er fælleskloak et udbredt kloakeringsprincip og der er 192 regnbetingede udløb (overløb og udløb fra regnvandskloakker). En tredje udfordring er effektiviteten på renseanlæggene, som nedsættes med meget regnvand.

Med de miljøudfordringer er det derfor målet ad åre at udskifte fælleskloakken til separatkloakering. Tidligere, når kommunen (før Bornholms Energi og Forsyning blev udskilt i eget selskab i 2007) har renoveret fælleskloak, har man løbende forsøgt at forberede disse byer til på et tidspunkt at kunne ændre kloakeringsprincip til separatkloak. I dag vil det kræve, at spildevandsplanen har fastsat, at kloakeringsprincippet er planlagt ændret, før kloaksystemet forberedes til et andet kloakeringsprincip.

Arbejdet omkring Spildevandsplanen i 2021 og nærmere undersøgelse af kloakoplandene vil afgøre, hvordan pengene bliver brugt bedst muligt i forhold til at implementere kloakforbedringer og nykloakeringer.

Tids- og procesplan for tilslutning i Åkirkeby

Bornholms Spildevand A/S har lagt et tentativt budget over de næste 10 år. Heri er afsat 13 millioner til at renovere kloakken i oplandet til Boderne Renseanlæg, primært i Åkirkeby, hvoraf 3 millioner er afsat i 2022. Formålet vil være at fjerne regn/drænvand fra kloaksystemet for dermed at undgå overløb fra regnvandsbassinerne og forbedret rensning på Boderne Renseanlæg. Hvordan dette arbejde skal prioriteres og hvori det skal bestå, skal fastlægges i forbindelse med arbejdet med revision af den kommende spildevandsplan og fremgå heraf.

Procesplan for revision af spildevandsplanen 2021

Processen for den kommende spildevandsplan er så småt igangsat, hvor der pt arbejdes på at kunne få det digitale grundlag på plads. I bilaget er optegnet en foreløbig proces for arbejdet. Heraf fremgår det, at der bl.a. planlægges 3 workshops for at inddrage Natur- og Miljøudvalget i arbejdet med spildevandsplanlægningen. Workshopsene har pt følgende arbejdstitler:

1. Visioner, strategier og mål
2. Kloakeringsprincipper
3. Administrationsgrundlag

Første workshop forventes afholdt marts/april. Forslag til spildevandsplanen forventes at blive sendt i 8 ugers høring i december 2021.

Nødudledning af spildevand ved Rønne Renseanlæg.

Bornholms Regionskommune modtog den 8. januar 2021 kl. 8.47 sammen med Miljøstyrelsen en underretning fra BEOF om at der om natten den 8. januar 2021 i perioden 0.55 til 2.35 havde været et nødoverløb på 469 m³ spildevand.

Baggrunden for nødoverløbet var at spildevandet var stærkt basisk (pH målt til 9,90 med håndmåler) og ville have slået bakteriekulturen på renseanlægget ihjel så anlægget ville have været ude af funktion flere dage. Konsekvensen af nedbrud på Rønne Renseanlæg ville være udledning af 6.000 – 7.000 m³ urensset spildevand i døgnet indtil anlægget kunne komme i drift igen.

Som det også fremgår af den vedlagte orienteringsmail fra BEOF har der været en udledning fra mejeriet (Bornholms Andelsmejeri) på 449 m³ i perioden 7-1 kl. 5.30 til 8-1 kl. 6.45. Det fremgår ligeledes af mailen, at der ikke er udtaget nogen prøve af spildevandet fra mejeriet den pågældende dag.

Det er på denne baggrund ikke muligt at konkludere, om forureningen måtte stamme fra mejeriet eller hvor den kommer fra. Natur og Miljø har ikke foretaget yderligere efterforskning af sagen på nuværende tidspunkt.

Der har ikke været praksis for at orientere Natur- og Miljøudvalget om denne type hændelser, men det er et eksempel på en sagstype Natur og Miljø vil have på som punkt i den forventede kommende faste kvartalsmæssige orientering af udvalget jf. andet dagsordenspunkt til dette udvalgsmøde.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Åbent punkt

4 Nyt tømningsregulativ

06.01.20P24-0001

Behandling

Natur- og Miljøudvalget

Mødedato

02-02-2021

Åbent punkt

4

Lukket punkt

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Det bilagte tømningsregulativ for bundfældningstanke til husspildevand skal erstatte det gældende regulativ fra januar 2005, som har vist sig vanskeligt at administrere efter gældende regler på spildevandsområdet. De væsentligste ændringer handler om ansvarsfordeling, præcisering af vejadgang og begrænsning af muligheden for fremadrettet at søge dispensation til tømningshyppighed.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller at

- tømningsregulativet godkendes.

Natur- og Miljøudvalget den 2. februar 2021:

Anbefales.

Sagsfremstilling

Det reviderede tømningsregulativ for bundfældningstanke til husspildevand skal erstatte det gældende regulativ fra januar 2005 med enkelte redaktionelle ændringer i 2011. Det reviderede regulativ er vedlagt som bilag.

Der er tre væsentlige ændringer fra det gældende regulativ til det reviderede regulativ: ansvarsfordeling, præcisering af vejadgang og begrænset mulighed for fremadrettet at søge om dispensation til tømningshyppighed, som uddybes nærmere nedenfor.

Ansvarsfordeling (§ 10)

Det gældende regulativ er udarbejdet før forsyningen (BEOF) og regionskommunen blev adskilt, og regulativet omfatter derfor ikke en klar ansvarsfordeling af arbejdsområderne hos henholdsvis forsyning og regionskommune. I det reviderede regulativ er der beskrevet en ansvarsfordeling mellem forsyning og kommune.

Vejadgang (§ 6)

Det gældende regulativ er vanskeligt at administrere, da der ikke er hjemmel i den gældende lovgivning på vejområdet. Der er i det gældende regulativ en del begrebsforvirring omkring bl.a. privatveje, og hvor der har været sat krav til borgere på privatveje og private fællesveje,

som der ikke har været hjemmel til at håndhæve i vejlovgivningen. I det reviderede regulativ er der derfor blevet skelnet mellem kravene til adgangsveje til boliger på offentlige veje, private fællesveje og privatveje. I praksis er kravene lempede i forhold til gældende regulativ.

Dispensationsmuligheder (§ 8)

Der vil fremadrettet ikke være mulighed for at få dispensation til en sjældnere tømningshyppighed end hvert andet år, da det ifølge Dansk vand- og spildevandsforenings (DANVA) vejledning kan få negative konsekvenser for det enkelte spildevandsanlægs renseeffektivitet og kapacitet. Der vil stadig være mulighed for at give midlertidig tilladelse til at udskyde tømning, hvis en ejendom f.eks. står tom i en længere periode, ved nedrivninger og hvis der er et meget begrænset vandforbrug. Ændringen af tømningsregulativet påvirker kun de fremtidige dispensationsmuligheder, og det får derfor ikke betydning for de grundejere, der i dag har dispensation til en anden tømningshyppighed.

Planlagt revision

Tømningsregulativet var oprindeligt planlagt til revision i forbindelse med den samlede spildevandsplan. Processen er blevet fremskyndet af, at Bornholms Spildevand A/S skal sende tømningsordningen i udbud i marts /april 2021 med ikrafttrædelse 1. januar 2022. Det er derfor nærliggende at sende det reviderede tømningsregulativ med i kravopfyldelsen af udbuddet, da ændringerne især i forhold til vejadgang har betydning for entreprenøren.

Takster

Tømningsordningen skal økonomisk hvile i sig selv. Tømningsafgiften (taksten) fastsættes årligt af Bornholms Regionskommune ved Natur og Miljøudvalget. Taksten dækker udgifter til både tømning, transport og efterfølgende slambehandling, samt administration af ordningen.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Åbent punkt

5 Orientering om miljøsager med relation til Bornholms Andelsmejeri i perioden 2017 til 2021

06.11.05K08-0057

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-02-2021	5	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget orienteres

Resumé

Efter anmodning fra udvalgsformanden gives en redegørelse for samtlige miljøsager Bornholms Regionskommune har håndteret i relation til Bornholms Andelsmejeri siden 2017, herunder beskrivelse af forureningshændelsen i august 2020 på Bornholms Andelsmejeri, samt en redegørelse om, hvorfor aktindsigt ikke er imødekommet i sager overdraget til Bornholms Polit i forbindelse politianmeldelsen indgivet efter forureningen af blandt andet Præstemosen 3/11-2020.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller at

- redegørelsen tages til efterretning.

Natur- og Miljøudvalget den 2. februar 2021:

Taget til efterretning.

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune konstaterede på baggrund af en borgerhenvendelse den 3. november 2020 en forurening af søen på matrikel 4b0+4e Klemensker (bag BAF), vandløbsstrækning på matrikel 4a+116a Klemensker og Præstemosen matrikel 116a Klemensker, forårsaget af, at der er blevet udledt urensset processpildevand vand fra Bornholms Andelsmejeri. I forlængelse af den efterfølgende medieomtalte er administrationen blevet anmodet af udvalgsformanden om at give en redegørelse omkring samtlige miljøsager, som Bornholms Regionskommune har håndteret i relation til Bornholms Andelsmejeri siden 2017.

Endvidere er administrationen blevet anmodet om en redegørelse omkring hændelsen på Bornholms Andelsmejeri i august 2020 samt en beskrivelse af, hvorfor aktindsigt ikke er imødekommet i sager, som er overgivet til Bornholms Polit.

I henhold til kompetencefordelingsplanen henhører håndteringen af forureningssager under Natur- og Miljøudvalget mens miljøtilsyn med virksomheder hører under Økonomi- Erhvervs- og Planudvalget.

Miljøsager i relation til Bornholms Andelsmejeri

Bornholms Regionskommunes kontakt til Bornholms Andelsmejeri i relation til miljøsager er som oftest i relation til miljøtilsyn. Bornholms Andelsmejeri er omfattet af Miljøtilsynsbekendtgørelsen, og regionskommunen er tilsynsmyndighed.

Tilsynsmyndigheden kontrollerer virksomhedens miljøforhold og håndhæver gældende regler, og samtidig kan tilsynsmyndigheden vejlede i forhold til miljøforbedringer.

Spildevandsmyndigheden har kontakt til Bornholms Andelsmejeri i forhold til virksomhedens spildevandsanalyser i relation til afledning af urensset spildevand til den offentlige kloak, og rensset spildevand til recipient.

Oversigt over miljøsager i perioden 2017-2021 i relation til Bornholms Andelsmejeri

Årstal	Miljøsag/hændelse	Retsgrundlag
2017	Tilladelse til anvendelse af uforurennet bygge- og anlægsaffald	Restproduktbekendtgørelsen
2017	Sag vedr. bekræftelse på Bofas godkendelse til at håndtere affald	Miljøbeskyttelsesloven, Bornholms Regionskommunes regulativ for erhvervsaffald
2017	Spildevandssag vedr. mejeriets renseanlæg	Miljøbeskyttelsesloven, Spildevandsbekendtgørelsen
2018	Forureningssag, bundvending af slambassiner	Miljøbeskyttelsesloven
2019	Sag vedr. bekræftelse på Bofas godkendelse til at håndtere affald	Miljøbeskyttelsesloven, Bornholms Regionskommunes regulativ for erhvervsaffald
2019	Miljøtilsyn	Miljøtilsynsbekendtgørelsen, Miljøbeskyttelsesloven
2019/2020	Spildevandssag vedr. spildevand til BEOF Renseanlæg i Rønne (Analyser af afledt spildevand til offentlig kloak fra Bornholms Andelsmejeri)	Miljøbeskyttelsesloven, Spildevandsbekendtgørelsen
2020	Forespørgsel i forbindelse med forureningssag forår, (Ikke påvist tilknytning til mejeriet), miljø/spildevandssag ¹	Miljøbeskyttelsesloven, Spildevandsbekendtgørelsen
2020	Forureningssag august, miljø/spildevandssag ²	Miljøbeskyttelsesloven, spildevandsbekendtgørelsen
2020	Forureningssag i november, miljø/spildevandssag ³	Miljøbeskyttelsesloven, spildevandsbekendtgørelsen
2020	Spildevandssag vedr. spildevandshåndtering ⁴	Miljøbeskyttelsesloven og spildevandsbekendtgørelsen

Beskrivelse af forureningen i august 2020 fra Bornholms Andelsmejeri

Bornholms Regionskommune modtog den 26. august 2020 en borgerhenvendelse om, at vandet på en del mindre del af vandløbsstrækningen beliggende matrikel 4a Klemensker var "hvidt".

Natur, Miljø og Fritid kunne (samme dag) konstatere, at vandet var "hvidt" på ca. 10-20 meter af den nævnte strækning, og havde en sødlig til syrlig lugt. På daværende tidspunkt var der begrænset vandføring i vandløbet pga. tør sommer, og der var ingen afstrømning til øvrige naturområder. Forureningen havde ikke bredt sig til hele vandløbsstrækningen opstrøms Simblegårdsvej, og var ikke i vandløbet nedstrøms nævnte vejunderføring, og ikke i Præstemosen.

Det blev vurderet på stedet, at søen bag det tidligere BAF ikke var påvirket væsentlig, at udledningen af spildevand fra mejeriet havde stået på i kort tid ved denne hændelse, og afstrømningen fra søen var sket "overfladisk" uden væsentlig opblanding i søen. Spildevandet

¹ Del af grundlag for politianmeldelse indgivet på baggrund af forureningen 3/11-2020

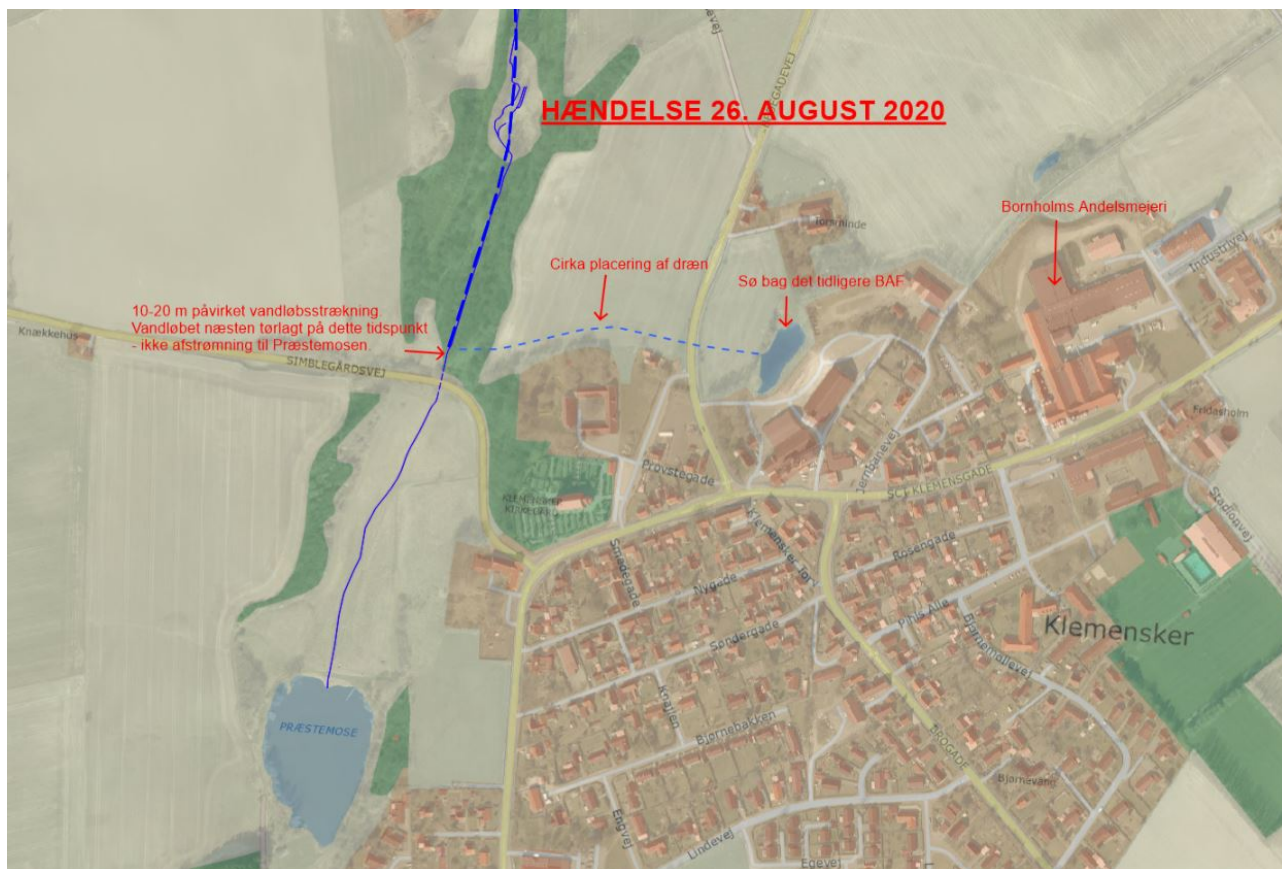
² Del af grundlag for politianmeldelse indgivet på baggrund af forureningen 3/11-2020

³ Del af grundlag for politianmeldelse indgivet på baggrund af forureningen 3/11-2020

⁴ Udløst af forureningen 3/11-2020

vurderes at være flydt ovenpå pga. fedtindholdet og pga. vejrforhold langs den nordlige søbrink til søens afløb.

Kortet over omfanget af forureningen 26. august 2020.

Forureningen var grundet den minimale vandføring og spildevandsmængde af begrænset karakter, idet der kun henstod "hvidt" vand på en kort strækning i vandløbet opstrøms vejunderføringen ved Simblegårdsvej. Endvidere var vandføringen i vandløbet begrænset på dette tidspunkt pga. af årstiden, hvorfor det blev vurderet, at det organiske stof hurtigt ville blive omsat i skovbunden. En naturlig nedbrydning/omsætning i vandløbet/skovbunden ville ske hurtigt pga. af temperaturen og vegetationens beskaffenhed på daværende tidspunkt. En spuling eller indsats af lignende karakter af vandløbsstrækningen var en indsats, som ikke ville stå mål med den effekt som kunne opnås.

Natur, Miljø og Fritid tog straks efter konstatering af ovenstående hændelse kontakt til Bornholms Andelsmejeri, og regnvandsledningen blev afproppet. Da der ikke var nogen umiddelbar synlig udledning på dette tidspunkt blev flere brønde gennemgået. Ved den sidste brønd ved "indvejningen" i indkørsel til mejeriet, kunne det konstateres at spildevandet fra processerne mv stod højt i brønden – der var tegn på at ledningen mellem de to brønde ved "indvejningen" var stoppet. Dette faktum havde resulteret i, at processpildevand og overfladevand kunne blandes, da procesvand stuede op, hvorved processpildevand blev ledt med overfladevandsledningen ud.

Straks dette forhold blev konstateret blev slamsuger tilkaldt, og brønd blev suget tom for "slam". Røret mellem de to nævnte brønde ved "indvejningen" blev spulet – med spuleslangen kunne det konstateres, at der i rørledningen var en blokering – formentlig en fedtklump, og da denne blev fjernet opstod der normalt træk igen i brøndene.

På baggrund af hændelsen ville Bornholms Andelsmejeri løbende overvåge deres spildvandssystem for at sikre at det ikke skulle gentage sig.

Årsag

Tilpropningen i november skyldes materiale fra bygværket i brønden, som har revet sig løs. Dette er en mere pludselig og usædvanlig hændelse, som ikke nødvendigvis vil kunne opdages i forbindelse med en inspektion af ledningerne.

Forureningen i august var af meget begrænset omfang og har ikke haft en væsentlig påvirkning af naturen og det sammenhængende vandløbsmiljø omkring Præstemosen; og ikke i en grad, der gav anledning til en politianmeldelse. Forureningen i november gav en meget voldsom påvirkning af BAF-søen og en væsentlig påvirkning af det sammenhængende vandmiljø – herunder Præstemosen. Forureningen var af et omfang, der gav anledning til politianmeldelse på baggrund af miljøbeskyttelseslovens §§ 27 og 71.

Kortet over omfanget af forureningen 3. november 2020 – grøn streg angiver udbredelsen af forureningen.

Vedr. aktindsigt i sager overdraget til Bornholms Politi

Der er indgivet en politianmeldelse af Bornholms Andelsmejeri omhandlende forurening af blandt andet Præstemosen i Klemensker. Politianmeldelsen er baseret på et større sagsmateriale og en række akter, som omfatter flere miljørager og myndighedsområder. Sagsmaterialet og akterne er i forbindelse med indgivelsen af politianmeldelsen overdraget til Bornholms Politi.

Bornholms Regionskommunen har ikke imødekommet anmodninger om aktindsigt i de akter, der er overdraget til Bornholms Politi. Det er den juridiske vurdering, at bestemmelserne i Offentlighedslovens §19 stk. 1 og Miljøoplysningslovens §2 stk. 3 hvorefter retten til aktindsigt ikke omfatter sager inden for strafferetsplejen, finder anvendelse. Spørgsmål om aktindsigt hos politiet og anklagemyndigheden i sager inden for strafferetsplejen reguleres i retsplejeloven, hvor Bornholms Regionskommune ikke har kompetence. Bornholms Regionskommune har derfor henvist til politiet for så vidt angår indsigt i de akter, der hidrør til straffesagen. Når straffesagen er afsluttet vil Bornholms Regionskommune kunne give indsigt i de ovenfor omtalte akter.

Anmodningen om aktindsigt og politianmeldelsen er to forskellige sager. Ansøger har klaget over undtagelsen af akter til Ankestyrelsen, men klagen er blevet videresendt til Miljø- og Fødevareklagenævnet som rette myndighed. I administrationen har vi drøftet sagen med juridisk service og på baggrund af disse drøftelser formuleret følgende bemærkninger til klagenævnet:

Det fremgår af klagen [over der ikke er givet fuld aktindsigt], at "syv akter undtaget og mærket i dokumentfortegnelserne med teksten: "dokumenter givet til politiet er midlertidig ikke omfattet" og at disse. Det konkluderes ganske rigtigt i klagen at disse dokumenter er undtaget med henvisning til Offentlighedslovens §19 stk. 1 og Miljøoplysningslovens §2 stk.3. (...)

Det anføres i klagen at " At Bornholms Regionskommune, først anmelder Bornholms Andelsmejeri til politiet den 4. december 2020. Det er fem dage efter den lovfæstede svarfrist på anmodningen om aktindsigt."

Til dette bemærkes indledningsvis, at Bornholms Regionskommune som opfølgning på den i klagen omtalte telefonsamtale sendte en mail til klager, hvoraf fremgår:

Kære [KLAGER]

Tak for snakken.

Jeg beklager, at vi ikke har kunne svare på din forespørgsel indenfor tidsfristen, da det er en meget omfattende forespørgsel og vi ud over det høje arbejdspress i afdelingen også har en del efterjournalisering på sagen.

Vi påregner at vi som aftalt kan have efterkommet forespørgslen inden onsdag den 9. december 2020. kl. 10.00.

Der er i mailen gjort rede for hvorfor sagen ikke er besvaret indenfor fristen og hvornår svar kan forventes jf. offentlighedslovens § 36, stk. 2. Politianmeldelsen foretages den 4. december – 5 dage inden det angivne tidspunkt for forventet efterkommelse af anmodningen om aktindsigt.

Der er således blevet foretaget politianmeldelse inden aktindsigtssagen har været færdigbehandlet, hvorfor Bornholms Regionskommune mener, at bestemmelserne i Offentlighedslovens §19 stk. 1 og Miljøoplysningslovens §2 stk. 3 finder anvendelse og der med henvisning hertil fortsat ikke gives indsigt i klagens omtalte akter.

Det skal desuden tilføjes, at klager er blevet henvist til politiet for indsigt i de undtagne akter. Det vides ikke om denne mulighed er blevet benyttet.

Der er i forbindelse med forberedelse af sagen blevet henvist til en vejledning til miljøoplysningsloven fra 2006. Heri refereres til en version af miljøoplysningsloven, der ikke længere findes. Den relevante bestemmelse i forhold til undtagelse af akter findes i den gældende lovgivnings § 2, stk. 3, der har følgende ordlyd:

Stk. 3. I sager om aktindsigt i miljøoplysninger, der er omfattet af bestemmelserne i §§ 2, 7 og 10, § 12, stk. 1, og § 13, stk. 1, i lov om offentlighed i forvaltningen eller i § 12, stk. 1, § 14, stk. 1, og § 15, stk. 1, i forvaltningsloven, skal vedkommende myndighed foretage en konkret afvejning af offentlighedens interesser, der varetages ved udlevering af miljøoplysningerne, over for de interesser, der varetages ved at afslå udlevering. Bestemmelserne i §§ 2, 7 og 10, § 12, stk. 1, og § 13, stk. 1, i lov om offentlighed i forvaltningen eller i § 12, stk. 1, § 14, stk. 1, og § 15, stk. 1, i forvaltningsloven skal anvendes restriktivt under hensyntagen til samfundets interesse i, at oplysningerne offentliggøres i det konkrete tilfælde. Bestemmelserne i 1. og 2. pkt. gælder ikke for sager omfattet af § 2, stk. 1, 1. pkt., i lov om offentlighed i forvaltningen, som behandles af politiet og anklagemyndigheden.

Opmærksomheden henledes på sidste punktum, hvoraf fremgår at straffesager skal behandles efter reglerne i offentlighedslovens § 19, der har følgende ordlyd

§ 19. Retten til aktindsigt omfatter ikke sager inden for strafferetsplejen, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Bødeforelæg, som en juridisk person har vedtaget, er omfattet af retten til aktindsigt efter lovens almindelige regler.

Stk. 3. Stk. 2 omfatter ikke bødeforelæg hos politiet eller anklagemyndigheden.

Dette er en direkte undtagelse og derfor er akterne ikke blevet udleveret. Reglerne for aktindsigt er reguleret i retsplejelovens strafferetsdel og her tilfalder kompetencen til at give aktindsigt anklagemyndigheden.

Økonomiske konsekvenser

Ingen

Supplerende sagsfremstilling

-

Åbent punkt

6 Orientering om miljøforureninger i perioden 1/1-2018 til 15/1-2021

09.00.00G01-0019

Behandling

Natur- og Miljøudvalget

Mødedato

02-02-2021

Åbent punkt

6

Lukket punkt

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter.

Resumé

Efter anmodning fra udvalgsformanden gives en redegørelse for registrerede sager med akutte forureninger i Bornholms Regionskommune i perioden 1/1-2018 til 15/1-2021.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller at

- Redegørelsen tages til efterretning.
- Natur- og Miljøudvalget med udgangen af hvert kvartal modtager en orientering om større forureningssager på Bornholm.

Natur- og Miljøudvalget den 2. februar 2021:

- Taget til efterretning.
- Godkendt. Udvalget ønsker herudover en kort mailinformation, når der opstår en forureningssag og hvor der gives et strakspåbud eller et påbud.

Sagsfremstilling

Efter anmodning fra udvalgsformanden gives en redegørelse for miljøforureninger på Bornholm i perioden 1/1-2018 og til 15/1-2021. Opgørelsen af antallet af hændelser er resultatet af en samlet teknisk gennemgang af kommunens data og informationer om såvel store som små forureningssager. Data er udtrukket fra Beredskabet database ODIN, og journalsystemet FICS. Data som præsenteres udgør ikke en udtømmende liste over forureninger, idet forureninger kan være registreret på mange forskellige måder. Data er i FICS fremsøgt med udgangspunkt i "emneord", "relevante medarbejdere" og "journalnumre", og derfor kan der forekomme sager, som ikke figurerer på nedenstående liste. Journalsystemerne rummer ikke en overordnet kategori, som er defineret som forurening.

Oversigt over forureninger i perioden 1/1-2020 til 15/1-2021

Årstal	Miljøsag/hændelse	Antal
2018	Trafikuheld/spil på vej	8
2018	Forurening af jord/vand	8
2018	Opskyl på strand	3
2018	Drikkevand	0
2019	Trafikuheld/spil på vej	11
2019	Forurening af jord/vand	10

2019	Opskyl på strand	1
2019	Drikkevand	0
2020	Trafikuheld/spil på vej	15
2020	Forurening af jord/vand	6
2020	Opskyl på strand	1
2020	Drikkevand	3
2021	Trafikuheld/spil på vej	1
2021	Forurening af jord/vand	1
2021	Opskyl på strand	-
2021	Drikkevand	-

Opgørelsen rummer små såvel som store hændelser. Forureninger kan konstateres på mange måder, og sagerne kan ligeledes afsluttes på mange forskellige måder alt efter forureningens type og omfang. De ovenstående kategorier er uddybet nærmere nedenfor.

Forurening i forbindelse med trafikuheld eller spild på vej

Hovedparten af de oplistede forureninger er opstået som følge af trafikuheld eller spild af eksempelvis diesel, maling o.lign. på veje. De afsluttes med den oprydningsindsats, der sker i akutfasen. Forureningen er fjernet, og yderligere sagsbehandling er ikke påkrævet.

Forurening af jord/vand

Større forureninger som eksempelvis olieforurening, som følge af revnet olietanke eller lignende behandles efter Jordforureningslovens bestemmelser.

Ligeledes håndteres forureninger som eksempelvis forurening af vandløb efter Miljøbeskyttelsesloven og tilhørende bekendtgørelser.

Forureninger af drikkevand

Forureninger af drikkevand, som er angivet i ovenstående oversigt har alle været af mindre karakter, og er håndteret efter Bekendtgørelse om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg.

Forureninger af Østersøen (opskyl på strand¹)

I forhold til forureninger af Østersøen, så er Bornholms Regionskommune først myndighed, når en forurening rammer kysten. Årligt modtages der i sommerperioden ofte henvendelser om "olie" i strandkanten. Disse henvendelser har dog alle i tidsperioden 1/1-2018 til 15/1-2021 omhandlet rådden tang. Der har også været eksempler eller opskyl af eksempelvis "kokosolieklumper" (Vand-i-olie-emulsioner).

MAS-vagten (Forsvarets Operationscenter, Maritime Assistance Service) orienterer Bornholms Politi som er den koordinerende myndighed på land, såfremt der observeres forurening i Østersøen og ses drivende mod Bornholm.

Forureninger på virksomheder, hvor regionskommunen ikke er tilsynsmyndighed

Forureninger på virksomheder, hvor regionskommunen ikke er tilsynsmyndighed foreligger der ikke automatisk registreringer af i regionskommunens systemer, såfremt Beredskabets indsatsledere ikke har været involveret i eventuelle hændelser.

¹ Ved "opskyl på strand" skal forstås forureninger, som skyller op på de bornholmske strande, eksempelvis "Vand-i-olie-emulsioner" i fastform eller hvis et skib har lækket olie, og olien driver ind på de bornholmske strande.

Politianmeldelser på baggrund af forureninger

Indgivelse af en politianmeldelse som følge af en forurening er en konkret og individuel vurdering fra sag til sag. Der skal foreligge en overtrædelse af en strafbelagt bestemmelse i lovgivning, hvor kommunen er kompetent myndighed. Dernæst skal det vurderes, om overtrædelsen er af sådan karakter i forhold til bl.a. omfang, culpanorm (om der er tale om et hændeligt uheld, grov uagtsomhed eller forsæt) og praksis på området, at der bør foretages en politianmeldelse af forureneren.

I forhold til oprydning efter forureninger sker dette som udgangspunkt efter princippet "forurener betaler". Dette er normalt ikke inden for strafferetsplejen men erstatningsretten, hvorfor der i praksis ofte er forsikringsselskaber involverede.

Orientering af Natur- og Miljøudvalget om miljøforureninger på Bornholm

Udvalgsformanden har anmodet administrationen om, at Natur- og Miljøudvalget hvert kvartal orienteres om, hvilke miljøforureninger der har været i det konkrete kvartal.

Miljøforureninger dækker over et bredt spektrum af forureninger, såvel store som små. Beredskabets indsatsledere bliver kaldt ud til mange alarmer, hvor der ofte ikke er en væsentlig miljøforurening forbundet med et eventuelt spild, eksempelvis ved brændstofspild på asfalterede arealer eller oliefilm på havnebassiner. Denne type sager afsluttes med beredskabets indsats.

Beredskabets indsatsledere og Natur, Miljø og Fritids miljøvagt kan ligeledes blive kontaktet om forskellige hændelser, som i forbindelse med opkald omtales som forureninger, men som ved nærmere øjesyn kan konkluderes at være naturlige fænomener, som eksempelvis pollen, rådden tang, jordmetaller som udfældes i stillestående vand, grønt vand i Hundsemyre, frømarker som drær. Disse sager afsluttes uden yderligere sagsbehandling.

Miljøforureninger kan også konstateres uden, at beredskabets indsatsledere er involveret i sagerne, som ved eksempelvis miljøtilsyn. Igen kan forureningen være af større eller mindre grad, og sager afsluttes på forskellige måder. Oftest afsluttes sager konstateret på et miljøtilsyn med en henstilling og et opfølgende tilsyn. I andre sager meddeles der indskærpelser eller påbud, og efterkommes disse ikke kan det resultere i politianmelder og selvhjælpshandlinger.

Administrationen indstiller på baggrund af ovenstående, at Natur- og Miljøudvalget fremadrettet efter udgangen af hvert kvartal (første gang på mødet i april 2021) orienteres om større miljøforureninger, inden for udvalgets kompetenceområder.

Der vil i vurderingen af hvilke sager der forelægges udvalget blive lagt vægt på forureningens omfang, skadevirkningen på miljøet og øvrige relevante omstændigheder.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Åbent punkt

7 Indsats på forurenede grunde i 2021 og kommende år

09.08.00A00-0002

Behandling

Natur- og Miljøudvalget

Mødedato

02-02-2021

Åbent punkt

7

Lukket punkt

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

Center for Natur, Miljø og Fritid har som regionsmyndighed udarbejdet udkast til plan for den forventede indsats med feltundersøgelser og afværgeforanstaltninger på grunde med kendt gammel jordforurening. Udkastet skal sendes i offentlig høring i 4 uger. Desuden fremlægges en status for arbejdet med igangværende og afsluttede jordforureningssager.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller at

- a) jordforureningsopgaverne prioriteres i Center for Natur og Miljø som beskrevet.
- b) udkastet til prioritering af indsatsen på forurenede grunde i 2021 og kommende år sendes i offentlig høring i 4 uger.

Natur- og Miljøudvalget den 2. februar 2021:

Godkendt.

Sagsfremstilling

Ved kommunalreformen i 2007 beholdt Bornholms Regionskommune opgaven med at gennemføre undersøgelser, kortlægning (offentlig registrering af jordforurening), og afværgeforanstaltninger i forbindelse med gamle jordforureninger. I det øvrige Danmark er det regionerne der forestår dette opgavekompleks. Sagerne omhandler normalt gamle jordforureningsgrunde, hvor der på grund af juridiske forhold ikke kan gives påbud til forurenerne om at undersøge og oprense. Det er typisk sager, hvor forureningen er sket før 2001.

Flerårig oversigt over undersøgelser og oprensninger

I henhold til jordforureningsloven skal Bornholms Regionskommune, som de øvrige regioner, årligt udarbejde en oversigt over den forventede indsats. Oversigten skal i offentlig høring i fire uger, inden Natur- og Miljøudvalget vedtager den endelige indsats.

Natur og Miljø har udarbejdet en oversigt med prioritering af indsatserne med undersøgelser og afværgeforanstaltninger på jordforureningsområdet. Oversigten fremgår af bilag 1. I oversigten angives, hvilket år opgaverne forventes afsluttet i Bornholms Regionskommune. Oversigten bygger på Natur og Miljø's skøn over, hvor mange forurenede grunde, der forventes at være, sammenholdt med de ressourcer, der erfaringsmæssigt afsættes til opgaverne på jordforureningsområdet.

Økonomi

Natur og Miljø har et årligt budget på ca. 1,2 mio. kr. til aflønning af medarbejdere, udførelse af undersøgelser, brug af rådgivning mv. I forbindelse med større afværge- og oprensningssager vil der blive tale om et større forbrug af økonomiske midler.

Kommunalbestyrelsen har i de foregående år bevilliget midler til de igangværende afværgeprojekter på Østergade 49-51 og 53, Østervoldgade 12 og 14 og Birkevænget 4. I 2021 og 2022 har Miljøstyrelsen desuden bevilliget 223.000 kr. pr. år til undersøgelser af de forureninger, som i et screeningsstudie har vist sig at kunne udgøre en risiko for nærliggende overfladevand som for eksempel søer eller vandløb.

Der er ikke iværksat nye afværgeprojekter i 2020, og de igangværende projekter er holdt inden for de bevillinger, der blev givet i tidligere år. Natur- og Miljøudvalget vil i starten af 2021 blive forelagt en sag om oprensning af Sandemandsvej 5, hvor udgiften er omkring 1,2 mio. kr.

Status på undersøgelser i 2020

- Målinger for lossepladsgas på fyldpladsen ved Strandvejen 2A, Allinge og ved Kanondalen i Rønne er afsluttet. Der var ingen eller ubetydelig gasdannelse på Folkemødepladsen, men høje koncentrationer af lossepladsgas i fyldpladsen i Kanondalen, hvilket der tages højde for ved udvidelse af havnepladsen.
- Oprensningen af hotspot med klorerede opløsningsmidler ved det tidligere tøjraseri på Birkebakken 10 i Allinge er afsluttet. Restforureningen er kortlagt.
- De indledende undersøgelser på Sandemandsvej 29, Rønne, og måling af lossepladsgas i Nexø Lystskov blev ikke gennemført, men foreslås foretaget i 2021.
- Gasværksvej 11, Hasle, blev ikke gennemført og foreslås udskudt for at give plads til mere presserende forureninger.

Undersøgelser og oprensninger i 2021

Følgende grunde foreslås undersøgt i 2021:

- Oprensning af konstateret forurening med klorerede opløsningsmidler ved Victor Vask, Sandemandsvej 5, Rønne. Der vil komme en dagsorden på bevillingen til Victor Vask og gennemførelsen afhænger af denne.
- Indledende forureningsundersøgelse på Sandemandsvej 29, Rønne
- Indledende forureningsundersøgelse ved det tidligere Olsens Auto, Rosendalevej 10 samt undersøgelser af risiko for overfladevand.
- Undersøgelser af risiko for overfladevand ved fyldplads i Nexø Lystskov, og måling af lossepladsgas.

Afværgeforanstaltninger i 2021

Der er aktiv afværge på følgende adresser ved tidligere tøjraserier i Rønne og Allinge for at undgå at dampe fra klorerede opløsningsmidler trænger ind i boligerne:

- Birkebakken 10, Allinge (oppumpning og rensning af grundvand)
- Birkevænget 4, Allinge (udsug under bolig)
- Østergade 49-51 og 53, Rønne (oppumpning og rensning af grundvand, samt udsug under boliger)
- Østervoldgade 12 og 14, Rønne (udsug under boliger)

Prioritering af grunde med eventuel jordforurening

Antallet af afværge- og oprensningssager har tidligere været ret begrænsede på Bornholm. I forbindelse med de seneste års kortlægning af grunde, hvor der tilbage i tiden er foregået forurenende virksomhed, har der på enkelte grunde vist sig et behov for oprensning. På baggrund af erfaringerne fra disse sager vil Natur og Miljø fortsat opprioritere grunde, hvor der tidligere har været renserivirksomhed, og hvor en eventuel forurening ikke er afklaret. I den kommende 10 års-periode skønner Natur og Miljø med nuværende viden, at der kan blive tale om måske én oprensningssag pr. år.

Natur og Miljø har i den udarbejdede oversigt prioriteret jordforureningssager, hvor der er bolig, eller hvor ejendommen ligger enten i særligt drikkevandsområde eller nærområde ved vandværkernes drikkevandsboringer. Baggrunden for denne prioritering er, at borgerne ikke må påvirkes negativt sundhedsmæssigt af gammel jordforurening, og at grundvandet ikke må forurennes. Derudover prioriteres forurenede boliggrunde med indeklimalisiko højere end boliggrunde med jordforurening på udearealer. Faren for gasdannelse på gamle lossepladser, samt jordforureninger, der kan true nærliggende overfladevand er også taget med i prioriteringen.

Grunde i relation til grundvandskortlægning

I forbindelse med at grundvandskortlægningen for grundvandsområdet i Stampen og Robbedale er afsluttet, har det vist sig, at en del af erhvervsgrundene i området ved Sandemandsvej i Rønne ligger indenfor det grundvandsdannende område. På denne baggrund er to grunde, hvor der kan være fare for forurening med klorerede opløsningsmidler, prioriteret til indledende undersøgelse i 2020-2023. Resten af grundene, ca. 15 i alt, vil i kommende år formentlig blive sat på prioriteringslisten. Det sker i dialog med Rønne Vand og Varme, da de har ansvar for drikkevandsbeskyttelsen og gennemførelse af indsatser for grundvandsbeskyttelse.

Tidligere jordforureningssager og deres mulige trusler i forhold til overfladevand

Fra 2014 fik Bornholms Regionskommune også ansvaret for gamle jordforureninger, der kan true overfladevand eller internationale naturbeskyttelsesområder. I løbet af fem år fra 2014 skulle kommunen gennemgå tidligere jordforureningssager for at se, om der er sager på Bornholm, hvor der muligvis kan være en fare for overfladevandet eller internationale naturbeskyttelsesområder. En første screening viste, at ca. 20 sager skulle gennemgås. I 2018 har Natur og Miljø manuelt fået gennemgået disse sager, og resultatet viser, at der i ti sager kan være fare for overfladevand. Efter forhandlinger mellem regionerne og Miljøstyrelsen er der indtil videre bevilliget 446.000 kr. til undersøgelser af overfladevandet ved de ti grunde på Bornholm i de kommende to år.

Løbende prioriteringsproces

Prioriteringsarbejdet er en proces, hvor nye og i enkelte tilfælde gamle sager løbende prioriteres og sættes ind på oversigten. Dette betyder, at årstallet for færdiggørelse af sager kan rykke sig, hvis nye eller gamle sager bliver prioriteret højere end de tidligere sager. Ud over de undersøgelser der er vist på oversigten i bilag 1, vil nye grunde løbende blive kortlagt, og nogle vil medføre, at der inden for ét år skal udføres undersøgelser mv.

Værditabsordning

I nogle jordforureningskortlægningssager vedrørende boliggrunde, kan ejerne søge om at få udført undersøgelser og afværgeforanstaltninger for økonomiske midler fra en statslig værditabsordning. Værditabsordningen forudsætter en vis egenbetaling. Hvis nogle grundejere vælger denne løsning, kan andre sager eventuelt fremrykkes.

Historiske redegørelser og V1-kortlægning

Natur og Miljø er ikke færdig med at gennemgå hele Bornholm for grunde, hvor der tilbage i tiden har været virksomhed, der kan have medført en jordforurening, og hvor der, på grund af at der er tale om gammel jordforurening, ikke kan gives påbud til ejerne. Dette arbejde vil blive opprioriteret i kommende år. Områder med drikkevandsinteresser og i nogen grad de større byer er gennemgået, men resten bør gennemgås i løbet af de næste 5 – 10 år. Grunde hvor der har været tøjrenserier vil blive prioriteret højest sammen med grunde, hvor der vil ske ændret anvendelse i forhold til den nuværende.

V2-kortlægning og ophævelse af kortlægning

Når grunde er undersøgt eller oprenset, skal sager behandles for at vurdere, om grundene skal kortlægges (registreres som forurenede), eller om de kan tages ud af en eksisterende kortlægning. Natur og Miljø har en del igangværende sager og nye kommer hele tiden til. Dette arbejde vil også blive prioriteret i 2021 og frem afhængigt af de ressourcer der er til opgaven.

Opfølgning på tidligere sager, og sløjfning af undersøgelsesboringer der ikke skal bruges i fremtiden

I tiden hvor amterne bestod og frem til 2008 blev der foretaget en del jordforureningsundersøgelser, og i den forbindelse etableret en del undersøgelsesboringer. I disse ca. 30 sager er det vurderet at halvdelen kan sløjfes umiddelbart, mens der i resten skal udtages opfølgende prøver til vurdering af forureningstilstanden, og om boringerne skal sløjfes eller bevares. Boringer medfører en øget risiko for forurening af grundvandet, hvorfor boringer der ikke benyttes ønskes sløjfet. Dette arbejde bliver opprioriteret i 2021 og frem og vil afhænge af ressourcerne på området.

Organisering af dokumenter og rapporter

For at lette arbejdet på sigt bør gamle papirsager, rapporter mv. skannes. I første omgang vil det kræve ekstra ressourcer at få organiseret dokumenterne i de gamle sager, sådan at de lettere kan findes frem fremadrettet. Dette arbejde bør blive prioriteret senest i 2022.

Hensyn til borgere og virksomheder

Natur og Miljø lægger i sin sagsbehandling vægt på at tage hensyn til borgere/virksomheder, der har et særligt behov for afklaring af deres jordforureningskortlægningssag. Desuden er det et mål for Natur og Miljø, at kommunens opgaver skal være forståelige for borgere/virksomheder, sådan at de kan have mulighed for at handle fornuftigt i egen interesse.

Opgaver på jordforureningsområdet der ligger i alle kommuner

Ud over de ovennævnte opgaver har Bornholms Regionskommune ligesom alle andre kommuner f.eks. følgende opgaver:

- Tilsyn med olietanke
- Undersøgelser og påbud ved nyere jordforureningssager
- Jordflytning

Inddragelse af offentligheden

For at inddrage offentligheden annonceres nærværende overblik over den offentlige indsats på jordforureningsområdet jf. jordforureningsloven § 18, stk. 2 på kommunens hjemmeside i 4 uger. Prioriteringen skal dernæst endelig vedtages af Natur- og Miljøudvalget under hensyntagen til eventuelle høringssvar. Behandlingen ventes at finde sted på udvalgs mødet i april.

Love

Miljøministeriets lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017, jordforureningsloven.

Økonomiske konsekvenser

En tiltrædelse af indstillingerne indebærer ikke i sig selv økonomiske konsekvenser udenfor det vedtagne budget.

Supplerende sagsfremstilling

-

Åbent punkt

8 Trailcenter ved Rytterknægten i Den Grønne Bølge

82.06.02G01-0002

Behandling

Natur- og Miljøudvalget

Mødedato

02-02-2021

Åbent punkt

8

Lukket punkt

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Job-, Udviklings- og Fritidsudvalget orienteres

Økonomi- Erhvervs- og Planudvalget orienteres

Resumé

Center for Natur, Miljø og Fritid arbejder på en udvikling og udbygning af Bornholms Grønne Bølge. I den forbindelse skal det besluttes, hvorvidt der skal arbejdes videre med etablering af et trailcenter ved Rytterknægten.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller til Natur- og Miljøudvalget at

- a) Orienteringen om arbejdet med udbygningen af faciliteter langs Højlyngsstien og i Den Grønne Bølge tages til efterretning.

Natur- og Miljøudvalget den 2. februar 2021:

Natur- og Miljøudvalget godkender, at Center for Natur, Miljø og Fritid arbejder videre med at realisere et trailcenter ved Rytterknægten jf. sagsfremstillingen. Niclas Fick kan ikke medvirke, idet der først bør vedtages en plan for, hvor på øen der skal være MTB-trails. For Enhedslisten Bornholm er det meget vigtigt, at vi som kommune begrænser grundlaget for interessekonflikter. Herunder interessekonflikt mellem plante-, fugleliv og så menneskers rekreative færden i naturen, mhp. enten at finde ro eller ønsket om at dyrke sport. Der skal være plads til alle hensyn, men ikke overalt på øen.

Kommunaldirektøren indstiller til Job-, Udviklings og Fritidsudvalget at

- a) Orienteringen tages til efterretning og drøfter ønsker til det videre arbejde

Job-, Udvikling- og Fritidsudvalget den 3. februar 2021:

Kommunaldirektøren indstiller til Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget at

- a) Orienteringen tages til efterretning og drøfter ønsker til det videre arbejde

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget den 4. februar 2021:

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen har i flere politikker og planer besluttet at udvikling af outdoorområdet og friluftslivet er vigtige elementer i at sikre bornholmerne gode muligheder for et sundt og aktivt liv samt for udviklingen af Bornholm.

I strategien for kommuneplan 2020 er angivet at Kommunalbestyrelsen vil:

Arbejde for at udvikle og forbedre rammerne for natur og friluftsliv, herunder øge tilgængeligheden til naturen gennem projektet Bornholms Grønne Bølge

I Folkesundhedsstrategien har Natur- og Miljøudvalget besluttet at *Natur- og Miljøudvalget ønsker at fortsætte arbejdet med naturtilgængelighed, oplevelser samt outdoor aktiviteter.*

Udviklingen af outdoor understøtter bl.a. de tværgående indsatser som "Mental sundhed" og "Brug Bornholm".

Der er ligeledes fokus på udvikling af outdoor i flere af de politikker og strategier, der er undervejs. Således i Erhvervspolitik og Erhvervsstrategi, Vores Ø – Politik for Kultur, Idræt og Fritid samt Naturpolitikken.

Trailcenter ved Rytterknægten

På Bornholm har vi mulighed for at indgå i et samarbejde med Lokale- og Anlægsfonden (LOA) samt Danmarks Idrætsforbund (DIF) om etablering af et trailcenter. Kravene fra de to organisationer til et trailcenter fremgår af projektbeskrivelsen i bilag.

Trailcenteret skal samle fritidslivets brugere af naturen på tværs af alder og interesse og få det aktive udeliv i dette område af Almindingen til at spire. Samtidig vil foreninger såvel som selvorganiserede brugere få adgang til et nyt mødested, der kan bidrage til en udvikling på tværs af brugergrupper.

Trailcenterets primære formål er at understøtte det aktive udeliv på Bornholm, men vil desuden fungere som facilitet langs Højlyngsstien og mødested for besøgende i Bornholms Grønne Bølge. Dets centrale placering ved Rytterknægten, hvor der findes et stort mountainbikeanlæg, udsigtstårnet Kongemindet, en cafe, en cykelrute og flere stisystemer mødes, herunder Højlyngsstien betyder, at centeret kan blive udgangspunkt for forskellige aktiviteter og bygge bro mellem brugergrupper.

Ved at samle mange af de mere fysisk krævende aktiviteter ved Rytterknægten, som derved kommer til at udgøre en form for aktivitetszone, kan andre dele af Den Grønne Bølge lettere friholdes til de mere stille aktiviteter, hvor naturen og naturoplevelsen er i centrum.

Lokalt på Bornholm har der tidligere i forbindelse med erhvervsudvikling været arbejdet med en placering af et trailcenter ved Hareløkkerne. Denne placering er dog ikke længere aktuel og en placering ved Rytterknægten vurderes at være optimal.

Etableringen af et trailcenter vil være et samarbejde mellem Bornholms Regionskommune som kommende ejer og driftsansvarlig for trailcenteret, Naturstyrelsen Bornholm som lodsejer og LOA og DIF som medfinansierende parter. Der er eventuelt muligt at Nordea-fonden også kan indgå i samarbejdet med afsæt i sit hidtidige engagement i udviklingen af Bornholms Grønne Bølge.

Hvis Bornholms Regionskommune påtager sig at etablere og drifte et trailcenter vil kommunalbestyrelsen skulle afsættes midler til driften af trailcenteret i årene fremover. Der

arbejdes pt. på, at trailcenteret vil kunne etableres for allerede afsatte midler i BRK samt fondsmidler.

Økonomiske konsekvenser

Kommunalbestyrelsen har med budget 2019 afsat 1 mio. kr. i hvert af årene 2019 og 2020 årligt til at understøtte udviklingen af bl.a. Bornholms Grønne Bølge. Midlerne er driftsmidler placeret på bevilling 52, Teknik, natur og miljø under Natur- og Miljøudvalget. Anvendelsen af midlerne har afventet forprojektet for Bornholms Grønne Bølge og de 2 mio. kr. er derfor endnu ikke anvendt. Gennemførelse af en brugerinddragelsesproces samt design af trailcenteret vil blive afholdt af disse midler.

Borgerinddragelsesproces og designarbejdet forventes at beløbe sig til 60-80.000 kr.

Såfremt trailcenteret skal realiseres vil der blive søgt om en anlægsbevilling til etablering af trailcenteret og hvor anlægsmidlerne ventes finansieret fra driftsmidlerne på bevilling 52, Teknik, natur og miljø under Natur- og Miljøudvalget.

Supplerende sagsfremstilling

-

Åbent punkt

9 Regulering af vilde mink

09.13.00A00-0002

Behandling

Natur- og Miljøudvalget

Mødedato

02-02-2021

Åbent punkt

9

Lukket punkt

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

Udvalget orienteres om mulighederne for bekæmpelse af vilde mink. Administrationen anbefaler en fokuseret indsats på afgrænsede områder.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller at

- a) der arbejdes videre med en fokuseret indsats på bekæmpelse af mink på de kommunale havne med afsæt i Naturstyrelsens forvaltningsplan og erfaringer.
- b) indsatsen i videst muligt omfang tænkes sammen med rottebekæmpelse.
- c) indhold og økonomi for indsatsen godkendes som appendiks i forbindelse med revisionen af handlingsplanen for bekæmpelse af rotter i 2021.

Natur- og Miljøudvalget den 2. februar 2021:

Indstilling godkendt.

Sagsfremstilling

Baggrund

Natur- og Miljøudvalget har på mødet i december 2020 anmodet administrationen om mulig model for bekæmpelse af vilde mink.

Som beskrevet for Natur- og Miljøudvalget i mail af 27. november 2020 må mink reguleres hele året som skadevoldende vildt. Mink er (lige som måger) et område, hvor Naturstyrelsen er myndighed. Der skal søges om en reguleringsstilladelse efter bekendtgørelse om skadevoldende vildt, § 25.

Al regulering, hvad enten det er i form af fældefangst eller med skydevåben, må kun finde sted på egen jord eller, hvor man har fået tilladelse til at foretage regulering.

Naturstyrelsen har i perioden 2006 - 2010 gennemført et minkbekæmpelsesprojektet i samarbejde med Dansk Jægerforbund. Erfaringerne fra dette projekt er samlet i den vedlagte rapport "Afrapportering af minkprojektet 2010 (Rapporten)"

Med udgangspunkt i erfaringerne i rapporten har Naturstyrelsen i februar 2020 udarbejdet en forvaltningsplan (Forvaltningsplanen) for Mink, Mårhund og Vaskebjørn, der ligeledes findes vedlagt som bilag. Målet med Forvaltningsplanen er at reducere skader forvoldt af bl.a. mink primært på populationer af kolonirugende og jordrugende fuglearter og sekundært på mindre pattedyr og padder i indsatsområderne, som primært ligger indenfor Natura2000-områder.

Administrationen tager i sine anbefalinger udgangspunkt i Forvaltningsplanen og vil med de præsenterede tiltag søge at reducere skader forvoldt af mink i naturen.

Tiltag til regulering af mink

Det konkluderes i Rapporten og Forvaltningsplanen, at alle erfaringer peger på, at det ikke vil være muligt at udrydde minken fuldstændigt i Danmark. Det vil med en fokuseret indsats være muligt at holde bestanden i ave.

I forbindelse med Naturstyrelsens minkbekæmpelsesprojekt har der været gennemført et forsøg på Bornholm fra 2007 til 2009, hvor der var fokus på bekæmpelse ved hjælp af slagfælder. Bekæmpelsen tog udgangspunkt i en indsats koordineret af Naturstyrelsen og udført af frivillige jægere. Forsøget beskrives nærmere i Rapporten side 22 til 25.

Rapporten konkluderer på side 24, at der på trods af mange års målrettet minkbekæmpelse på Bornholm, stadig er mink. Det konkluderes videre på Rapportens side 25, at der er mink i mange havne og at bestanden kan holdes nede på et minimum ved at have fælder placeret på strategiske steder.

Der er allerede i dag en aftale med Naturstyrelsen om at deres korps af frivillige jægere (minkbande) assisterer med bekæmpelsen af mink i de kommunale havne.

Som det fremgår af Rapporten er bekæmpelse af mink meget lidt omkostningseffektivt da der er højt tidsforbrug i forbindelse med kontrol af fælder og ikke særligt høje fangstrater. For at nedbringe dette anbefaler administrationen at der i forlængelse af rapportens afsnit om sms-fælder ses nærmere på udviklingen af "smarte fælder", der sikrer en højere omkostningseffektivitet og minimerer risiko for bifangst.

I forbindelse med den strategiske indsats vil det være oplagt at tænke den sammen med rottebekæmpelsen på de kommunale havne i øvrigt. Det anbefales, at der i forbindelse med revisionen af handlingsplanen for rottebekæmpelse i løbet af 2021 tilføjes et appendiks om fokuseret bekæmpelse af mink, der beskriver denne opgave særskilt. Da rottebekæmpelse er direkte skattefinansieret vil der i budgetforhandlingerne skulle afsættes midler til en kommunal indsats til bekæmpelse af mink.

På baggrund af ovenstående indstilles at

- der arbejdes videre med en fokuseret indsats for bekæmpelse af mink på de kommunale havne med afsæt i Naturstyrelsens forvaltningsplan og erfaringer
- indsatsens i videst muligt omfang tænkes sammen med rottebekæmpelse
- indhold og økonomi for indsatsen godkendes som appendiks i forbindelse med revisionen af handlingsplanen for bekæmpelse af rotter i 2021. Herunder at forslaget om økonomi til bekæmpelse af mink overføres til budgetforhandlingerne.

Økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvenser vil blive beskrevet nærmere i forbindelse handlingsplan for bekæmpelse af rotter i løbet af 2021.

Supplerende sagsfremstilling

-

Åbent punkt

10 Status og plan for arbejdet med parkeringsstrategierne

05.01.02000-0003

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-02-2021	10	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget orienteres.

Resumé

Natur- og Miljøudvalget godkendte på mødet i september 2018, at der skulle arbejdes med udkast til parkeringsstrategier for fire byer på Bornholm - Gudhjem, Svaneke, Allinge-Sandvig og Nexø. Status for strategierne er angivet i sagsfremstillingen.

I Gudhjem og i Svaneke er processen så langt fremme, at flere forskellige tiltag, der kan implementeres til den kommende sæson, er klar til videre politisk behandling. Der vil blive udarbejdet særskilte dagsordner herfor til de kommende udvalgsmøder.

I Allinge-Sandvig og i Nexø er arbejdet i den indledende fase.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller at

- orienteringen tages til efterretning.

Natur- og Miljøudvalget den 2. februar 2021:

Taget til efterretning.

Sagsfremstilling

Natur- og Miljøudvalget godkendte på mødet i september 2018, at der skulle arbejdes med udkast til parkeringsstrategier for fire byer på Bornholm - Gudhjem, Svaneke, Allinge-Sandvig og Nexø.

I forbindelse med vedtagelsen af budget 2020 blev der prioriteret 500.000 kr. i hvert af årene 2020-2023 til arbejdet og i forbindelse med vedtagelsen af budget 2021 blev der yderligere tilført 750.000 kr. i 2021 til virkeliggørelse af indsatserne med parkeringsstrategierne.

Primært grundet Covid-19 har arbejdet med strategierne været sat på standby i store dele af 2020 for så vidt angår planlægning og afholdelse af møder med foreninger m.fl. Dette betyder, at det reserverede beløb på vejmyndighedens driftskonti ikke er blevet anvendt, men søges overført til arbejdet i 2021.

Status for arbejdet med parkeringsstrategierne beskrives nærmere herunder.

Gudhjem

I Gudhjem har der været drøftet trafik og parkering i en længere årrække og flere tiltag er implementeret i gennem tiderne. I april 2019 blev der afholdt et offentligt møde på Gudhjem Museum, hvor administrationen fremlagde skitser og ideer, som var resultatet af møderne med foreningerne.

I forsommeren 2019 gennemførtes de første fysiske tiltag i området. Dette bestod primært i anlæggelse af en parkeringsplads ved Melstedvej i en 3-årig forsøgsordning. Hertil blev der anlagt en række parkeringspladser for busser ved F-24 tankstationen.

I 2020 er der udarbejdet en række skitser for indretning af en mulig vendeplads for busser for foden af Serpentinervejen, en ide der fremkom på det offentlige møde i 2019. Den midlertidige parkeringsplads ved Melstedvej blev udvidet til at kunne rumme 200 parkerede personbiler.

Der er igangsat et samarbejde med foreningerne og en lokal idemager om markering af nogle interessante stiforløb, som skal binde parkeringspladserne i periferien af Gudhjem sammen med bykernen og havnen.

På et møde i november 2020 med repræsentanter fra foreningerne blev videre tiltag og tidshorisont drøftet og der var enighed om, at afholde et månedligt møde med henblik på at kunne fremsende et oplæg omkring videre tiltag til politisk drøftelse og vedtagelse i forbindelse med budgetbehandlingen for 2022. I samarbejde med foreningerne, er udarbejdet et skema med en række forskellige tiltag der drøftes på møderne.

På et møde den 14. januar 2021 blev de tiltag som ønskes fremmet i 2021 særskilt drøftet og er angivet nedenstående: (Skemaet vedhæftes som bilag):

- Den nye parkeringsplads ved Melstedvej ønskes gjort permanent og med plads til 300 personbiler, særskilte båse til autocampere. Indebærer udarbejdelse af ny lokalplan. Forsøget med parkeringspladsen udløber efter sæsonen i 2022.
- For at sikre og forbedre forholdene for de gående i Brøddegade, Åbogade og dele af Ejnar Mikkelsensvej ønskes markeret en "to minus en-vej", således at der markeres gangarealer i hver side af de respektive veje. Udføres i første omgang som forsøg, med mulighed for en permanent løsning hvor gangarealerne belægges i rød asfalt.
- Reducere antallet af parkeringspladser langs Brøddegade i forbindelse med markeringen af "to minus en-vej".
- Mulighed for at gøre nedre by til betalingszone undersøges nærmere. Licensordningen tilpasses til dette.
- Betalingsperioden for betaling ønskes udvidet, således at den følger ensretningsperioden fra 15. maj til udgangen af uge 42.
- Nudging og kontakt til busvognmænd med henblik på opfordring til at afsætte passagerer overfor byen.
- Forbedret skiltning til den nye parkeringsplads ved Melstedvej. Samtidig ønskes skiltning mod øvrige parkeringspladser reduceret/fjernet.

Administrationen er enig i at der arbejdes videre med de opstillede ønsker. Der vil blive udarbejdet særskilte dagsordner herfor til videre politisk behandling.

Svaneke

I Svaneke har der siden 2019 været afholdt en række møder med repræsentanter for byens foreninger. På et møde i november 2020 blev videre tiltag og tidshorisont drøftet med henblik på at kunne fremsende et oplæg til politisk behandling i forbindelse med de kommende budgetforhandlinger for 2022 og årene frem. På mødet drøftedes ligeledes forskellige forslag som var ønskeligt at lægge op til politisk behandling med henblik på udførelse allerede i 2021. Foreningerne meldte i den forbindelse ud, at de ville mødes internt med henblik på om muligt at kunne melde en fælles tilgang om ønskede tiltag ud. Mødet blev afholdt den 23. november 2020 og det efterfølgende møde med den kommunale administration, som var planlagt til afholdelse inden årets udgang, blev grundet forsamlingsforbuddet udsat til den 19. januar 2021.

På mødet den 19. januar 2021 blev de tiltag som ønskes fremmet i 2021 særskilt drøftet og er angivet nedenstående:

- Etablering af sæsonparkering ved de 3 indfaldsveje til Svaneke (Ved Frennebakken, ved Svanegård og ved Stubmøllen). I første omgang ønskes indrettet midlertidige mindre parkeringspladser de 3 steder, således at brugen af dem og behovet for dem kan vurderes over en 3-årig periode.
- Mulighederne for etablering af en sæsonparkering på markarealet ved Svaneke Kirke undersøges nærmere i forhold til fredning m.v.
- Ønske om mulighed for at etablere en 40 km/t zone i hele Svaneke by.

Administrationen er enig i at der arbejdes videre med de opstillede ønsker. Der vil blive udarbejdet særskilte dagsordner herfor til videre politisk behandling.

I 2020 er blevet udført et arbejde på Gruset ved Svaneke Havn, som sikrer at turistbussernes manøvrearealer og de gåendes sikkerhed er blevet væsentligt forbedrede.

I 2021 vil der blive igangsat forsøg med parkeringsforbud på dele af Storegade for at sikre bedre fremkommelighed. Forsøgsordningen er drøftet med Bornholms Politi.

Drøftelserne omkring anlæggelse af en omfartsvej er allerede drøftet, men bærer ikke umiddelbart fremme blandt foreningerne.

Allinge-Sandvig

Arbejdet med parkeringsstrategier for Allinge og Sandvig er stadig i sin indledende fase. I 2019 blev byernes nuværende parkeringspladser og færdselsmønstre screenet af et eksternt ingeniørfirma. Screeningen vil danne udgangspunkt for en indledende drøftelse med byernes foreninger, hvorefter en møderække med foreningerne kan fastlægges.

Afhængigt af Covid-19 restriktionerne vil drøftelserne med foreningerne blive påbegyndt i foråret 2021.

Nexø

Arbejdet med en parkeringsstrategi for Nexø blev administrativt opstartet i efteråret 2020. I den forbindelse blev en registrering af parkeringen i højsæsonen 2020 iværksat via et eksternt konsulentfirma. På baggrund af registreringen og en efterfølgende dialog med administrationen, har konsulentfirmaet udarbejdet et udkast til hvad en kommende parkeringsstrategi bør have fokus på. Udkastet vedhæftes som bilag.

Udkastet viser, at udbuddet af parkeringspladser i byen er tilstrækkeligt og at kun de mest centrale pladser bliver fyldt. Overordnet afvikles trafikken tilfredsstillende i byen i dag, men der er potentiale for at skabe bedre sammenhæng mellem byens centrum og havn. I udkastet foreslås derfor kun anlagt ny parkering i forbindelse med byudvikling.

I planen foreslås hertil, at der gøres en indsats for at forbedre forholdene for de lette trafikanter, herunder en forlængelse af banestien mellem Balka og Nexø, så stien forbindes med centrum og den kommende strandpark.

I efteråret 2020 er drøftelserne omkring en parkeringsstrategi for Nexø således gjort til genstand for et samarbejde med kommunens planafdeling i forbindelse med de øvrige tiltag i Nexø, såsom Nexø Mole, Strandparken m.fl.

Videre tiltag

Administrationen anbefaler, at de afsatte anlægsmidler i 2021 anvendes til at virkeliggøre forskellige konkrete indsatser i Gudhjem og Svaneke. Der vil i løbet af det tidlige forår 2021 blive anlægsgagsorden for de aktuelle projekter.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Åbent punkt

11 Opprioritering af beredskabsområdet og den brandtekniske byggesagsbehandling

81.03.00Ø40-0002

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Kommunalbestyrelsen	17-12-2020	21	
Natur- og Miljøudvalget	02-02-2021	11	

Hvem beslutter

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller.

Kommunalbestyrelsen beslutter.

Natur- og Miljøudvalget orienteres.

Resumé

Der er foretaget en opprioritering af den primære byggesagsbehandling på Bornholm for at imødegå de statslige krav til servicemål for sagsbehandlingen, men ofte bliver den brandtekniske sagsbehandling flaskehals, hvilket betyder at sagerne ikke kan afsluttes med den fornødne hastighed. For at imødekomme efterspørgslen er det nødvendigt at tilføre midler til en ekstra medarbejder i beredskabet til at bistå med især den brandtekniske byggesagsbehandling.

I overgangsperioden indtil stillingen er besat, vil der i en vis udstrækning ske et øget brug af eksterne konsulenter, for at nedbringe ventetiden.

Indstilling og beslutning

Borgmesteren indstiller at

- a) der gives en tillægsbevilling på 600.000 kr. i budget 2021 til bevilling 51 Beredskab til en beredskabsmedarbejder til brandteknisk byggesagsbehandling mv. finansieret af kassebeholdningen
- b) bevilling 51 Beredskab med budget 2022 tilsvarende korrigeres med 600.000 kr. årligt til en beredskabsmedarbejder til brandteknisk byggesagsbehandling mv.
- c) indtil der er fastansat en medarbejder, vil bevillingen kunne dække eksternt bistand til løsning af opgaven
- d) Natur- og Miljøudvalget får i februar forelagt en sag om udmøntningen af bevillingen.

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget den 15. december 2020:
Indstillingen anbefales.

Kommunalbestyrelsen den 17. december 2020:
Godkendt.

Kommunaldirektøren indstiller at

- Orientering tages til efterretning.

Natur- og Miljøudvalget den 2. februar 2021:

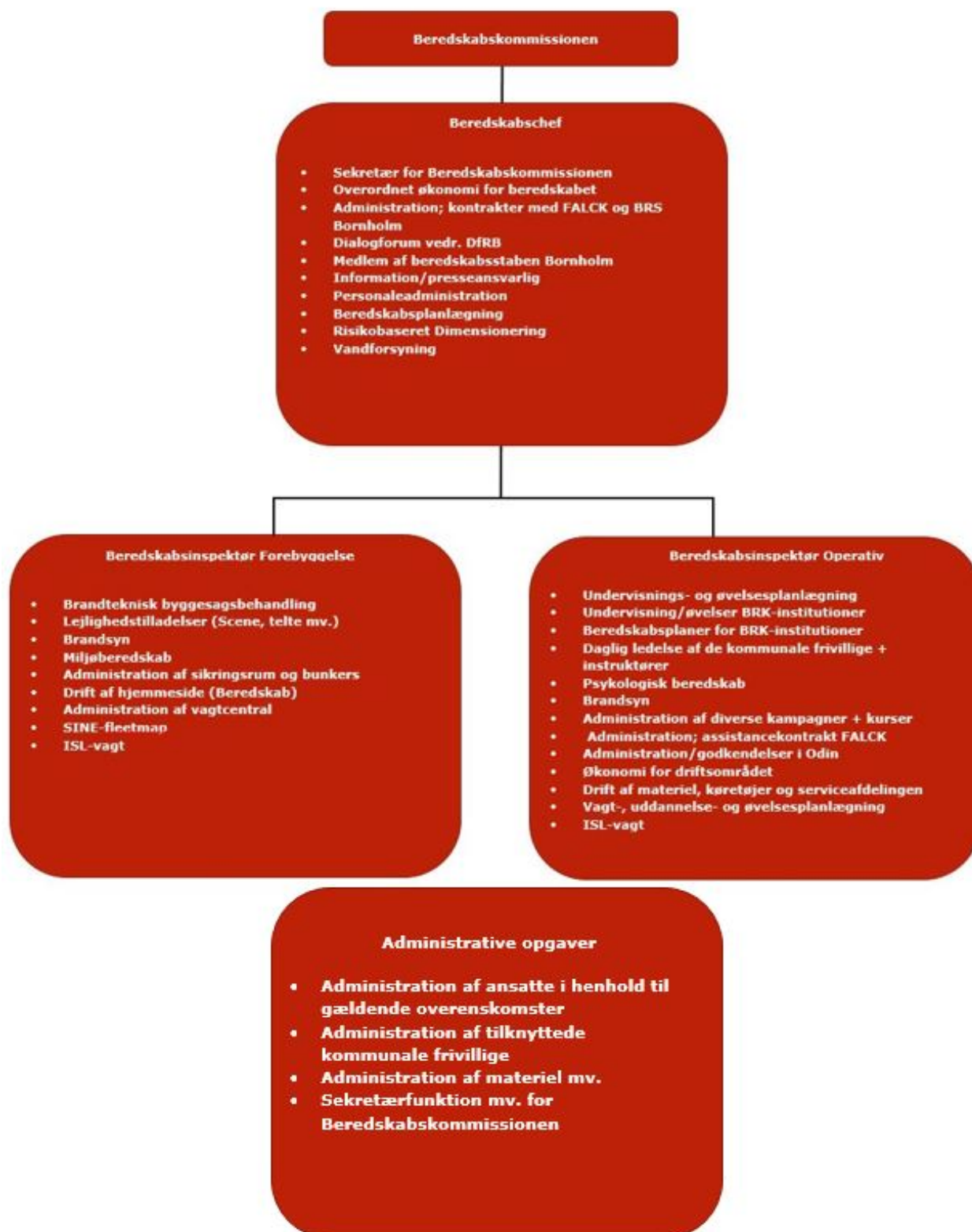
Tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Der er på det seneste foretaget en opprioritering af den primære byggesagsbehandling på Bornholm for at imødegå de statslige krav til servicemål for sagsbehandlingen, men ofte bliver den brandtekniske sagsbehandling flaskehals, hvilket betyder at sagerne ikke kan afsluttes med den fornødne hastighed. Det gør sig gældende i forhold til såvel bolig- og erhvervsprojekter samt ved gennemgribende renoveringer af kommunale og private institutioner og skoler. Det øgede pres på den brandtekniske byggesagsbehandling har ligeledes medført at færdigsyn så der kan opnås ibrugtagningstilladelse efter renovering eller nybygning ikke kan gennemføres indenfor rimelig tid. Investorer og bygherrer samt sagsbehandlere i Byg oplever jævnligt at måtte vente i længere tid end nødvendigt på at få færdigbehandlet sagerne hos beredskabet. Sagsbehandlingstiden af lejlighedstilladelser til diverse arrangementer er ligeledes mærket af et øget pres på de brandtekniske byggesagsbehandlere.

Det kommunale beredskab er i dag normeret med 2 fuldtidsansatte beredskabsinspektører, som begge har de krævede uddannelsesmæssige forudsætninger for at kunne behandle byggesagerne. Udover brandteknisk byggesagsbehandling varetager de 2 beredskabsinspektører en lang række andre lovbundne og administrative opgaver som angivet nedenfor, herunder også indsatsleder (ISL)-vagter og opgaver i forbindelse med udkald. Den administrative del af beredskabet er herudover normeret med en deltidsansat kontoruddannet assistent og en beredskabschef som alene beskæftiger sig med beredskabsopgaver på deltid.

Nedenfor ses diagram med nuværende fordeling af opgaver hos medarbejderne i Beredskabet:

Det var intentionerne i det nye bygningsreglement BR18 at behovet for kommunal brandteknisk byggesagsbehandling skulle reduceres. Erfaringerne viser dog at dette ikke er tilfældet hvorfor det er nødvendigt at tilføre området yderligere ressourcer, hvis det ikke fortsat skal forsinke den samlede sagsbehandling af byggesager og lejlighedstilladelser.

Byggesagsbehandlingen er gebyrbelagt således, at ansøger betaler et gebyr efter medgået tid til behandling af en byggesag. Den mere generelle vejledning og vejledning om regler samt sagsbehandling efter beredskabslovgivningen er gebyrfri. Det vurderes, at dette udgør den største andel af tidsforbruget og at øgede gebyrindtægter som følge af tildeling af flere ressourcer til den brandtekniske byggesagsbehandling vil være minimal og kan ikke anslås. En ændring i gebyrindtægten indgår således ikke i denne sag.

Opnormering af beredskabet med et årsværk skal muliggøre, at beredskabet kan imødekomme det beskrevne aktuelle behov, nedbringe sagsbehandlingstiden og sikre fremdrift i byggesagerne. I overgangsperioden indtil stillingen er besat, vil der hvor dette er muligt, i en vis udstrækning ske et øget brug af eksterne konsulenter, for at nedbringe ventetiden.

Økonomiske konsekvenser

Der søges på baggrund af ovenstående om en opprioritering af beredskabsarbejdet på 600.000 kr. pr. år. Udgiften foreslås i 2021 finansieret af kassebeholdningen.

Opprioriteringen med en beredskabsmedarbejder fra og med 2022 foreslås indarbejdet i budget 2022.

Supplerende sagsfremstilling

Sagen fremsendes til Natur- og Miljøudvalget til orientering i forhold til udmøntning af opnormeringen af beredskabet.

Åbent punkt

12 Overdragelse af Aarsdale Havn og mageskifte

08.03.00G01-0129

Behandling

Natur- og Miljøudvalget

Mødedato

02-02-2021

Åbent punkt

12

Lukket punkt

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Foreningen Aarsdale Havn har anmodet regionskommunen om at få tinglyst adkomst på havnearealet, Aarsdale Havn, del af matr.nr. 112a, Årsdale Fiskerleje, Ibsker.

Der har været drøftelser mellem administrationen og foreningen Aarsdale Havn om et mageskifte, og der er nu enighed mellem de to parter om at forelægge såvel en overdragelse af Aarsdale Havn til foreningen Aarsdale Havn samt et mageskifte på to arealer på Oren til politisk godkendelse.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller at

- a) Aarsdale Havn, del af matr.nr. 112a, Årsdale Fiskerleje, Ibsker, som angivet på bilag 1, udstykkes og overdrages vederlagsfrit til foreningen Aarsdale Havn,
- b) der gennemføres et mageskifte mellem del af matr.nr. 112t og 112u, Årsdale Fiskerleje, Ibsker, og
- c) borgmesteren bemyndiges til at indgå de nødvendige aftaler for gennemførelse af pkt. a) og pkt. b), når der er indhentet de nødvendige myndighedsgodkendelser.

Natur- og Miljøudvalget den 2. februar 2021:

Anbefales idet der i forbindelse med overdragelsen stilles krav om, at havnearealet ikke må afhændes uden tilladelse fra kommunen, og at havnen vederlagsfrit skal tilbageskødes til kommunen ved nedlæggelse af foreningen.

Sagsfremstilling

Salget af arealet forlægges kommunalbestyrelsen til beslutning, da direktionen skønner, at salget har særlig offentlig interesse, bl.a. fordi der er tale om en vederlagsfri overdragelse af en kommunal havn, og beslutningen derfor også kan få betydning for Listed Havn.

Foreningen Aarsdale Havn har ved flere lejligheder anmodet regionskommunen om at få tinglyst adkomst på havnearealet, Aarsdale Havn, del af matr.nr. 112a, Årsdale Fiskerleje, Ibsker.

Der har i den forbindelse været drøftelser mellem administrationen og foreningen Aarsdale Havn, og der er nu enighed om at forelægge såvel en overdragelse af Aarsdale Havnen samt et mageskifte mellem parterne på to arealer på Oren til politisk godkendelse.

Baggrund

Ibsker Kommune fik i 1962 overdraget Listed og Aarsdale havne fra henholdsvis Listed og Aarsdale fælleskasser med virkning fra den 1. april 1961.

Det fremgår af skødet, at "overdragelsen sker uden vederlag, og uden at kommunen påtager sig forpligtelser med hensyn til de opgaver kasserne hidtil har varetaget i fiskerlejerne, herunder vedligeholdelsen af veje, der ikke er offentlige biveje".

I forbindelse med overtagelsen af fælleskassernes ejendomme forpligtede kommunen sig til at overlade havnebestyrelserne i Listed og Aarsdale et passende areal ved hver havn til garnbaner enten til leje eller eje.

I 1991 overdrog Nexø Kommune matr.nr. 112t og 112r (en del af Oren og Laksegade 22) til Foreningen Aarsdale Havn. Det er arealer, hvorpå der opføres/var opført redskabsbygninger.

Foreningen Aarsdale Havn og kommunerne Ibsker, Nexø og senest Bornholms Regionskommune har til fulde efterlevet 1962-skødets aftale om, at kommunen ikke påtog sig forpligtelser med hensyn til de opgaver, fælleskasserne hidtil har varetaget i fiskerlejerne. Foreningen har til alles tilfredshed varetaget den daglige drift og truffet de nødvendige beslutninger i forbindelse med dette. Kommunen har ikke haft indtægter eller udgifter på/til havnen.

Foreningen ønsker nu at blive "herre i eget hus", da det giver øgede muligheder for at udvikle havnen til glæde for lokalsamfundet og de mange turister, der færdes på havnen.

Formanden for Aarsdale Havn har supplerende oplyst, at havnen oprindelig er startet af Aarsdale Fælleskasse og driften foregik i regi af S/I Årsdale Havn. Havnen og foreningen har aldrig fået midler fra Ibsker Sogneråd, Nexø Kommune eller BRK, og har altid selv betalt drift, vedligeholdelse og fornyelse fra de indtægter fiskeriet har indbragt. Den store havneudvidelse i 1958 på kr. 900.000 blev også betalt af havnen, dog med en midlertidig garanti på kr. 30.000 fra Ibsker Sogneråd. Foreningens vedtægter er vedlagt som bilag.

Listed Havn drives på samme måde, men her er der udarbejdet en driftsaftale mellem foreningen Listed Havn og regionskommunen.

Overdragelse af havneareal

Der er udarbejdet et forslag til udstykning af havnearealet matr.nr. 112a, se bilag 1. Senest er der gennemført en udskillelse af det offentlige vejareal, der er registreret i januar 2021.

Mod nordvest ændres matrikel skillet, så kommunen beholder en del af strandarealet. Mod nordøst fremgår det, at den nye mole og tilkørselsareal endnu ikke er matrikuleret. Det vil ske senest i forbindelse med en overdragelse til foreningen Aarsdale Havn, hvis dette besluttet.

Det areal der foreslås overdraget udgør ca. 7.500 m², men den præcise størrelse af arealet fastlægges ved udstykningen.

Der indgår ingen bygninger i overdragelsen.

Som udgangspunkt skal kommunen foretage offentligt udbud af fast ejendom inden et salg/en overdragelse.

Det må med henvisning til udbudsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 6 lægges til grund, at arealet kan overdrages til foreningen uden forudgående udbud og vederlagsfrit, da kommunen lovligt vil kunne give anlægsstøtte til foreningen, hvis den ejede Aarsdale Havn. Det anbefales dog, at der indhentes en *udtalelse fra Tilsynet*.

Der kan i forbindelse med overdragelsen stilles krav om, at havnearealet ikke må afhændes uden tilladelse fra kommunen og/eller at havnen vederlagsfrit skal tilbageskødes til kommunen ved nedlæggelse af foreningen.

Mageskifte

I forbindelse med drøftelserne har foreningen Aarsdale Havn og Center for Ejendomme og Drift udarbejdet et forslag til mageskifte mellem parterne på to arealer på Oren.

Ved det foreslåede mageskifte vil kommunen modtage 2.522 m² af matr.nr. 112t, Årsdale Fiskerleje, Ibsker, fra foreningen Aarsdale Havn til sammenlægning med matr.nr. 112u, Årsdale Fiskerleje, Ibsker, der er et rekreativt naturareal, der ligger i forlængelse af det areal kommunen allerede ejer.

Foreningen vil overtage 1.808 m² af matr.nr. 112u, Årsdale Fiskerleje, Ibsker, til sammenlægning med foreningens ejendom matr.nr. 112t, Årsdale Fiskerleje, Ibsker. Arealet anvendes i dag til opbevaring af både.

Da det areal kommunen overdrager, er mindre end 2.000 m² og ikke kan bebygges, er der ikke krav om et forudgående udbud.

Til gengæld er arealerne omfattet af strandbeskyttelseslinjen, og der må ikke jf. naturbeskyttelseslovens § 15 foretages matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel uden forudgående *tilladelse fra Kystdirektoratet*. Det må forventes, at direktoratet vil give den nødvendige tilladelse til mageskiftet.

Administrationen oplyser, at mageskiftet vil ikke betyde ændrede driftsudgifter, da arealet BRK ejer og passer vil være uændret, og det er samme type vegetation.

Udgifter ved overdragelse og mageskifte

Foreningen Aarsdale Havn ønsker, at kommunen afholder samtlige udgifter til udstykninger og tinglysning af de ændrede ejerforhold.

Administrationen foreslår, at udgifterne til udstykning af havnearealet og matrikulering af den nordlige havnekaj afholdes af kommunen, og foreningen Aarsdale Havn afholder egne udgifter til tinglysning af adkomst.

Det foreslås, at udgifterne til gennemførelse af mageskiftet deles mellem parterne.

Den offentlige ejendomsværdi for både matr.nr. 112u og 112a m.fl., Årsdale Fiskerleje, Ibsker på i alt 112.441 m² er 90.000 kr., heraf grundværdi 17.000 kr.

Økonomiske konsekvenser

Udgifter i forbindelse med vederlagsfri overdragelse af Aarsdale Havn

Der er ingen købesum, hvis det politisk accepteres, at Aarsdale Havn overdrages vederlagsfrit til foreningen Aarsdale Havn.

Udstykning af havneareal, herunder matrikulering af det nordøstlige område/kaj

landinspektør, anslået	40.170 kr.
Advokat, overdragelsesaftale, anslået	4.000 kr.

De skønnede udgifter i alt 44.170 kr.

De samlede udgifter på i alt 44.170 kr. kan afholdes inden for Center for Natur, Miljø og Fritids driftsbevilling 52 Teknik, natur og miljø, puljen til vedligeholdelse af private havne.

Udgifter i forbindelse med mageskift mellem de to arealer på Oren

½ udstykningsudgift og arealoverførsel af mageskiftearealerne,	
landinspektør, anslået	10.850 kr.
½ advokat, mageskiftedokument, anslået	2.000 kr.
Tinglysningsafgift, anslået	3.000 kr.

De skønnede udgifter i alt 15.850 kr.

Da værdien af mageskiftearealerne skønnes at være under 50.000 kr. vil tinglysning af mageskiftet kunne ske i forbindelse med landinspektørens ekspedition af arealførelserne. Kommunens udgift til tinglysning vil være under 3.000 kr.

De samlede udgifter på i alt 15.850 kr. kan afholdes inden for Center for Ejendomme og Drifts driftsbevilling 53, Veje, parker og anlæg, puljen til grønne områder.

Det videre sagsforløb

De nødvendige tilladelser/udtalelser fra myndighederne skal indhentes, hvorefter overdragelsesdokumentet/mageskiftet skal underskrives.

Supplerende sagsfremstilling

Ingen.

Åbent punkt

13 Prioritering af forslag til placering af nye offentlige toiletter

06.20.00Ø00-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-02-2021	13	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

På baggrund af en bevilling på 1,5 mio. kr. til etablering og drift af nye offentlige toiletter i 2021, har Natur- og Miljøudvalget inviteret en række udvalgte organisationer/foreninger til at komme med ideer til, hvor i kommunen de nye toiletter skal etableres. Der indkom 67 forslag til lokaliteter, hvor der enten ses et behov for nye toiletter eller udskiftning/opdatering af eksisterende toiletter.

I lyset af de mange forslag, anmodes udvalget om at udvælge 10 forslag, som administrationen kan kvalificere til endelig behandling til udvalgets møde i marts.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller at

- 10 forslag udvælges blandt de indkomne forslag til placering af nye offentlige toiletter.

Natur- og Miljøudvalget den 2. februar 2021:

Udvalget udtog følgende placeringer: Galløkken, Hareløkkerne, Hulle Havn, Nørresån, Opalsøen, Sdr. Byskov og Sorthat Odde. Placering på Galløkken kan genovervejes.

Sagsfremstilling

Der er i budgetaftalen for 2021 afsat 1,5 mio. kr. til etablering og drift af nye offentlige toiletter. Det er dog ikke besluttet, hvor i kommunen de nye toiletter skal etableres. Derfor igangsatte Natur- og Miljøudvalget i november en inddragelsesproces for et bredt udvalg af lokale organisationer og foreninger.

Inddragelsen havde til formål at afklare hvor på Bornholm, der er størst behov for at etablere nye toiletter. Ved høringsfristen den 8. december 2020 var der indkommet 67 forslag til placering af nye toiletter og forslag til udskiftning af eksisterende toiletter. Forslagene er samlet i bilagt oversigt. Nederst i oversigten er det også muligt at finde generelle kommentarer fra en række interessenter.

Som et supplement til oversigten har administrationen også udarbejdet et kort, der giver et visuelt overblik over forslagernes placering i kommunen. (jf. screenshot nedenfor) Ved at klikke på forslagene (grøn cirkel) er det også muligt at læse begrundelserne for forslagene. Kortet viser også, hvor der i forvejen er placeret offentlige toiletter. Det gør det muligt at se,

hvordan forslag til nye toiletter fordeler sig i forhold til den eksisterende offentlige toiletkapacitet. Find kortet på kortinfo.dk

Grøn cirkel=Forslag; Toiletsymbol=Toiletbygning; Handicapsymbol= Handicaptollet; Rød trekant= Tørkloset

Prioritering af forslag

Ifølge procesplanen skulle udvalget i februar godkende et oplæg til placering af de nye toiletter og en anlægsbevilling på 1,5 mio. kr. I lyset af det store antal af forslag ønsker administrationen nu at få en politisk pejling på hvilke forslag, der skal arbejdes videre med.

Iblandt de indkomne forslag skal udvalget derfor beslutte hvilke 10 forslag til toiletplaceringer, som administrationen skal kvalificere og undersøge yderligere med henblik på endelig godkendelse i marts, herunder at fremlægge anlægsoverslag på etablering.

I sin drøftelse kan udvalget vælge at prioritere forslagene i forhold til i hvor høj grad de understøtter andre af kommunens aktuelle strategiske satsninger inden for f.eks. friluftsliv, naturområder og by- og områdefornyelse.

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

Supplerende sagsfremstilling

Ingen.

Åbent punkt

14 Anlægsbevilling til asfaltbelægning og opsætning af hegn til midlertidig skaterpark i Rønne

04.03.00A00-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-02-2021	14	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Kommunalbestyrelsen har på sit møde den 26. november 2020 godkendt placeringen af et midlertidigt skateranlæg ved Remisen i Rønne. På samme møde afsatte kommunalbestyrelsen et rådighedsbeløb på 254.000 kr. til etablering af asfaltunderlag og opsætning af hegn omkring banen.

I dette dagsordenspunkt ansøges om bevilling til anlægsarbejdet.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller at

- a) der gives en anlægsbevilling på 254.000 kr. til etablering af asfaltunderlag og opsætning af hegn til brug for en midlertidig skaterbane ved Remisen på Nørrekås, idet anlægsbevillingen svarer til det i budgettet afsatte rådighedsbeløb.
- b) anlægsbevillingen gives til Center for Ejendomme og Drift under Natur- og Miljøudvalget.

Natur- og Miljøudvalget den 2. februar 2021:

Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen godkendte den 26. november 2020 at placere en midlertidig skaterpark ved Remisen på Nørrekås. Det blev samtidig besluttet, at afsætte et rådighedsbeløb på 254.000 kr. i 2021 under Center for Ejendomme og Drift, Vej park og anlæg, til etablering af asfaltunderlag og opsætning af hegn til brug skaterbanen.

Kommunalbestyrelsen godkendte ligeledes på mødet, at de afledte driftsudgifter på 53.000 kr. i hvert af årene 2022 og 2023 indarbejdes i budget 2022.

Asfaltunderlaget, som udlægges ultimo april/ primo maj 2021, giver pladsen en jævn og skatervendig overflade. Hegnet omkring pladsen skal være med til at højne sikkerheden for brugerne og skærme mod den offentlige vej.

Økonomiske konsekvenser

Der søges om en anlægsbevilling på 254.000 kr. til udførelse af asfaltslidlag og opsætning af hegn rundt om den midlertidige skaterpark ved Remisen i Rønne, idet der er afsat rådighedsbeløb til formålet i budget 2021. Øvrige anlægsinvesteringer påhviler foreningen.

Supplerende sagsfremstilling

-

Åbent punkt

15 Medfinansiering af 4 elbusser til BAT på baggrund af tilskud fra Grøn Buspulje

05.01.00G01-0162

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-02-2021	15	

Hvem beslutter

Natur- og miljøudvalget indstiller
Særligt Udvalg for Klima og Bæredygtighed orienteres
Økonomi-, Erhvervs-, og Planudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Bornholms Regionskommune har den 23. december 2020 modtaget tilsagn om 6.635.456 kr. fra Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen til finansiering af projekt med 4 elbusser til bybuskørsel i Rønne.

Den samlede projektøkonomi er budgetteret til 15.063.875 kr. BATs egenbetaling til projektet er budgetteret til 8.428.419 kr. og forelægges hermed til politisk godkendelse. En endelig anlægsbevilling vil blive lagt til godkendelse, når udbud af elbusser er afsluttet.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller at

- a) tilsagn på 6.635.456 kr. fra "Grøn Buspulje til regionale busser og øer" accepteres.
- b) BATs medfinansieringen til projektet på 8.428.419 kr. godkendes.
- c) en udbudsproces til indkøb af fire elbusser samt etablering af ladere igangsættes

Natur- og Miljøudvalget den 2. februar 2021:
Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Det blev i [sag fra juni 2020 vedr. grøn buspulje](#) samt [sag om ekstrafinansiering fra november](#) besluttet at ansøge tilskudsmidler til indkøb af 4 elbusser til BATs bybuskørsel i Rønne. Den grønne buspulje er ansøgt d. 28. september 2020.

Der opstod i december 2020 ved henvendelse fra Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen mulighed for at søge til en mindre projektudvidelse for at øge fleksibiliteten og rækkevidden for projektets busser og undgå underbudgettering. Ansøgningen blev udvidet, så det samlede ansøgte tilskudsbeløb blev hævet fra 4.340.456 kr. til 6.635.456 kr.

Bornholms Regionskommune har d. 23. december 2020 modtaget tilsagn om 6.635.456 kr. fra Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen til projektet (se bilag 1).

Den samlede projektøkonomi er budgetteret til 15.063.875 kr. BATs egenbetaling til projektet er budgetteret til 8.428.419 kr.

Der vil blive lagt en sag med den endelige anlægsbevilling til godkendelse efter afsluttet udbudsfase.

Projektbeskrivelse: Anskaffelse af 4 elbusser

Projektet omfatter indkøb af 4 elbusser og tilhørende ladeinfrastruktur. Busserne skal i udgangspunktet køre bybuskørsel i Rønne by (linie 21 og 23), men vil også kunne indgå i øvrige regionale ruter. Ladestanderen vil blive placeret på BATs anlæg ved Industrivej i Rønne, hvor busserne en eller flere gange om dagen vil skulle oplades afhængigt af køreplan og rækkevidde. Projektet, inklusiv udbudsprocessen for anskaffelsen af elbusserne, vil efter politiske godkendelse blive detailplanlagt.

Det er forventningen, at projektet medfører en CO₂ reduktion på ca. 1 ton CO₂ over projektperioden. Projektperioden for anskaffelsen samt driften af elbusserne er sat til at vare fra januar 2021 til december 2032.

Herunder er angivet en tidsplan for projektet (bemærk at tidsplanen er tilpasset i forhold til ansøgningen, for at gøre tidsplanen så realistisk som mulig).

Tidsplan for indkøb af elbusser i BAT (tilpasset i januar 2021)

Events	2020	2021	2022	2023-2032
Ansøgning				
Udbudsfase				
Tildeling og indkøb				
Etablering af ladestandere				
Uddannelse og klargøring til drift af elbusser				
Drift el-busser				
Afrapportering til Trafikstyrelsen				

Økonomiske konsekvenser

Projektøkonomien er sat op i nedenstående tabel.

Tabel 1: Projektøkonomi.

Aktivitet	Beløb i ansøgning December 2020
Samlet projektøkonomi for elbusser og lader	15.063.875,00
Merudgiften ved omstilling til CO ₂ -reducerende busser	7.402.150,00
Tilskud på 75% af tilskudsberettigede udgifter	6.635.456,25
BATs udgift til elbusser	8.428.418,75

Det bemærkes, at anskaffelsessummen (leasing) for dieselbusser er angivet til 6.375.000 kr. i sagsfremstillingen fra juni 2020. Der vil ved køb af el-busser med tilskudsbeløb skulle bruges $(8.428.419 - 6.375.000) = 2.053.419$ kr. mere end ved anskaffelse af dieselbusser.

I beslutningen om indkøb af nye dieselbusser var det forudsat, at dette skete ved leasing og budgettet til anskaffelsen er indlagt som årlige leasingudgifter.

Der er således i budget 2021 og fremadrettet indlagt 1.131.360 kr. til leasing af fire midibusser som følge af budgetforlig 2020. Samtidig med budget til leasing er indlagt en besparelse på brændstof ved indkøb af nye busser, således at BATs budget reelt kun er tilført 45.000 kr. årligt i forbindelse med beslutningen om at lease nye busser.

Vilkårene for tilskud via Grøn Buspulje giver ikke mulighed for leasing, hvorfor finansieringen af projektet foreslås at ske ved en kassefinansieret engangsbevilling, imod at BATs driftsbudget reduceres med et årligt beløb på 702.368 kr. over projektperioden på 12 år.

Dermed vil det afsatte budget til leasing kunne benyttes til finansieringen af indkøb af el-busser mv. Finansieringen fremlægges i en sag om anlægsbevilling, når udbud er gennemført og prisen kendes.

Supplerende sagsfremstilling

.

Åbent punkt

16 Høringssvar og beslutning om scenarie 3 for Mælkebøtten og Svaneke Børnehus

27.18.12A00-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-02-2021	16	

Hvem beslutter

Børne- og Skoleudvalget indstiller
Natur- og Miljøudvalget orienteres
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Scenarie 3 vedr. sammenlægningen af Mælkebøtten og Svaneke Børnehus på Mælkebøttens matrikel har været i høring hos Handicaprådet og Dagtilbudsbestyrelsen. Det er Center for Børn og Familie anbefaling, at der træffes beslutning om at de 2 institutioner lægges sammen, og såfremt Kommunalbestyrelsen godkender sammenlægningen, vil der blive udarbejdet en anlægssag og igangsat en inddragende procesplan for sammenlægningen.

Indstilling og beslutning

Servicedirektøren indstiller, at

- Høringssvarene tages til efterretning
- Scenarie 3 godkendes, så Svaneke Børnehus og Mælkebøtten lægges sammen til én institution på Mælkebøttens matrikel
- Der udarbejdes en anlægssag på baggrund af beslutningen om scenarie 3
- Center for Børn og Familie igangsætter procesplanen for sammenlægningen af de to børnehuse

Børne- og Skoleudvalget den 2. februar 2021:

Kommunaldirektøren indstiller at

- Orienteringen tages til efterretning.

Natur- og Miljøudvalget den 2. februar 2021:

Taget til efterretning.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen besluttede d. 17. december 2020 at sende scenarie 3 vedr. Mælkebøtten og Svaneke Børnehus i høring hos Handicaprådet og Dagtilbudsbestyrelsen, og deres høringssvar er modtaget.

Handicaprådets høringssvar

Handicaprådet anerkender samlingen af specialbørnehaven og Svaneke Børnehus på Mælkebøttens matrikel. Handicaprådet forudsætter fortsat fokus på høj faglighed i specialiseringen, herunder faglig tovholder på specialdelen, paragraf 32 (se høringssvaret i bilag 1)

Dagtilbudsbestyrelsens høringssvar

Bestyrelsen udtrykker glæde ved, at der forhåbentlig er udsigt til en endelig afklaring omkring fremtiden for både Mælkebøtten og Svaneke Børnehus (se høringssvaret i bilag 2).

I høringssvaret er der opstillet en række punkter, som bestyrelsen finder afgørende i processen fra en politisk beslutning til effektivering:

- Det er vigtigt for bestyrelsen, at en beslutning italesættes som en samling af to institutioner til én, uagtet institutionstype
- Som ved andre sammenlægninger i dagtilbud ønskes det, at der nedsættes en gruppe bestående af ledelse, pædagogisk personale og forældrerådsrepræsentanter fra Mælkebøtten og Svaneke Børnehus
- Der skal inddrages erfaringer fra andre kommuner, som har gennemført en sammenlignelig proces, og der skal prioriteres ekspertise fra interne eller eksterne personer, som kan bistå gruppen i processen
- Bestyrelsen tilslutter sig teksten vedr. Faglige og pædagogiske overvejelser i beskrivelsen af scenarie 3 (se bilag 3)
- Bestyrelsen har et brændende ønske om at samlingen skaber det bedste børnehus for alle børnene. Læringsmiljøerne skal fordre optimale udviklingspotentialer. Uagtet visitation er alle børn unikke og pædagogikken skal give mulighed for udvikling af både gruppen og individet
- Den fysiske ramme skal indtænkes, så den giver de fornødne muligheder, også for børnehusets fremtidige børn
- Det er vigtigt, at der sikres fokus på muligheden for at etablere skærmede miljøer i børnehuset
- Børnehuset skal være personalemæssigt, i den fysiske ramme og kompetencemæssigt gearet til at fungere som specialinstitution.

Den videre proces for Mælkebøtten og Svaneke Børnehus

Det er Center for Børn og Familie anbefaling, at de to institutioner lægges sammen. Såfremt Kommunalbestyrelsen godkender sammenlægningen, vil procesplanen for en inddragende proces igangsætte og en anlægssag vil blive udarbejdet.

Der er tidligere udarbejdet en plan for den [inddragende proces](#), som er blevet præsenteret for de politiske udvalg (planen kan ses i bilag 4).

I forbindelse med tidligere behandling af de mulige scenarier for Mælkebøtten er der blevet præsenteret anlægsoverslag for scenarie 3 på 6.185.500 kr. (se bilag 5). Såfremt Kommunal-

bestyrelsen godkender sammenlægningen vil Ejendomsservice sammen med Center for Børn og Familie udarbejde en anlægssag for ombygningen af Mælkebøtten, som forventes at kunne politisk behandles i løbet af april 2021. I anlægssagen vil der også fremgå et estimat på, hvornår det kan forventes, at Svaneke Børnehus kan fraflytte nuværende lejemål.

Det estimeres fortsat, at tidshorisonten er 14 måneder, jf. tabel 1.

Tabel 1 Tidsestimering

	Lokalplan mdr.	Projektering mdr.	Udbud mdr.	Byggeperiode mdr.	I alt mdr.
Scenarie 3 Mælkebøtten	0	4	2	8	14

Økonomiske konsekvenser

Anlægsoverslaget for scenarie 3 er på 6.185.500 kr., og der vil blive udarbejdet en anlægssag såfremt Kommunalbestyrelsen godkender sammenlægningen.

Tabel 2 viser den årlige ændring af driftsøkonomien ved valg af scenarie 3. Her fremgår det, at der vil være en driftsbesparelse på 443.000 kr. årligt.

Tabel 2 Årlig ændring af driftsøkonomi ved scenarie 3

	Scenarie 3 Mæl- kebøtten
Driftsudgifter pr. år i 1.000 kr.	
<i>Drift dagtilbud i alt</i>	-205
Besparelse på ledelse	-340
Koordinator (10 t/u)	135
<i>Bygningsdrift i alt</i>	-238
Merudgifter på adresse, hvor tilbuddet samles	63
Besparelse på adresse, hvor tilbud stopper	-301
<i>Samlet drift i alt</i>	-443

Supplerende sagsfremstilling

-

Åbent punkt

17 Erhvervsstrategi for Bornholms Regionskommune

24.00.00P22-0004

Behandling

Natur- og Miljøudvalget

Mødedato

02-02-2021

Åbent punkt

17

Lukket punkt

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller

Job-, Udviklings- og Fritidsudvalget indstiller

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Den 28. november 2019 godkendte kommunalbestyrelsen en erhvervspolitisk ramme og igangsatte samtidig et arbejde med at udarbejde en erhvervsstrategi. Dette arbejde er nu afsluttet og erhvervsstrategien fremlægges sammen med en ny erhvervspolitik, der afløser den erhvervspolitiske ramme. Der er yderligere udarbejdet en plan for, hvordan erhvervspolitikken og -strategien konkretiseres i handlingsplaner.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller at

- a) erhvervspolitikken godkendes.
- b) erhvervsstrategien godkendes.

Natur- og Miljøudvalget den 2. februar 2021:

Indstilling anbefales. Niclas Fick undlod at stemme.

Sagsfremstilling

Med nedlæggelsen af Bornholms Vækstforum ved udgangen af 2018 mistede erhvervsområdet sit strategiske og organisatoriske ophæng. Der blev derfor i 2019 igangsat et arbejde med at udarbejde en erhvervspolitik, en erhvervsstrategi og deraf afledte handlingsplaner. Arbejdet har været forankret i Bornholms Erhvervsservice.

Første del af arbejdet, [den erhvervspolitiske ramme](#), blev politisk godkendt d. 28. november 2019. Idet der alene var tale om en ramme for arbejdet, blev det indskrevet, at der i løbet af 2020 vil pågå et arbejde med at få en egentlig politik formuleret, samt at der i forlængelse af politikken ville blive udarbejdet en erhvervsstrategi.

Dialog med erhvervslivet

Dette arbejde er blevet forestået af ledergruppen i Bornholms Erhvervsservice i dialog med erhvervslivet. Der er blevet afholdt i alt 3 møder med erhvervslivet i regi af Bornholms Erhvervsråd og enkelte øvrige aktører. Derudover er en sidste skriftlig kommentering gennemført i januar 2020. De involverede aktører bakker op om det strategiske sigte, der fremgår af strategien. Derudover har de kommenteret, at de ønsker fokus på:

- at sikre trafikken gennem Sverige.
- større fokus på, hvordan ambitionerne under Bright Green Island kan omsættes til målbare indikatorer, der kan bruges til at markedsføre bornholmske løsninger og produkter.
- en tydeligere kobling til Destination Bornholms udviklingsstrategi og den udviklingsplan for turismen frem mod 2030, som Destination Bornholm i dialog med bl.a. Bornholms Regionskommune pt. arbejder med.

Disse strategiske målsætninger er på baggrund af den seneste runde af kommentarer fra erhvervslivet indskrevet i strategien.

Samtidig ytrer erhvervslivet stor utålmodighed efter at se konkrete handlinger og mere specifikke målepunkter på en række af de strategiske mål, som strategien er bygget op omkring. Dette er særligt tilfældet i forhold til sagsbehandlingstider på myndighedsområdet og i forhold til konkrete handlinger på turismeområdet – eksempelvis i forhold til outdoor, strandrensninger og helårsåbne toiletter, der kan bakke op om det strategiske fokus på helårsturisme. Der er løbende i dialogen med erhvervslivet blevet gjort opmærksom på, at dette fokus vil følge i de handlingsplaner, som iværksættes, når det strategiske fokus er blevet fastlagt med vedtagelse af den nærværende politik og strategi. Arbejdet med handlingsplaner er præsenteret nedenfor.

Resultat af arbejdet med erhvervsstrategi og erhvervspolitik

Arbejdet i 2020 har resulteret i følgende dokumenter:

- En revideret erhvervspolitik
- En erhvervsstrategi
- Datagrundlag
- Et overblik over handlingsplaner, der skal udarbejdes (indarbejdet i denne dagsorden og dermed ikke bilag)

Revideret erhvervspolitik

Den oprindelige erhvervspolitiske ramme er blevet gennemarbejdet i forhold til den tidligere godkendte ramme. Erhvervslivet har været bredt involveret i processen, hvilket har gjort at dokumentet fremstår mere skarpt og nuanceret. Det har betydet en sproglig gennemskrivning med et fokus på, hvad erhvervslivet efterspørger. Det er ligeledes afklaret med den myndighedsrolle som BRK også har.

Det har også betydet, at de oprindelige indsatsområder er blevet revideret. I den erhvervspolitiske ramme fra 2019 var følgende tre emner udpeget:

- Bæredygtighed
- Kvalificeret arbejdskraft
- Boliger

Efter processen i løbet af 2020, er de ændret og grupperet i tre typer af indsatser, som Bornholms Regionskommune har mulighed for at påvirke:

1. Rammevilkår – der forstås som de forhold, der påvirker virksomheders evne til at drive og udvikle deres virksomheder, men som den enkelte virksomhed ikke selv har mulighed for at påvirke.
2. Udvikling på tværs af brancher – der forstås som fokusområder, der går på tværs af brancher og har betydning for størstedelen af de bornholmske virksomheder.

3. Særlige strategiske indsatsområder – der forstås som udviklingsprojekter, der branchemæssigt har et mere snævert fokus, men som prioriteres, fordi de vil have stor betydning for det bornholmske samfund.

For hver af de tre typer af indsatser er der formuleret særlige indsatser med strategiske målsætninger. Målsætningerne resumeres her:

Målsætninger for rammevilkår nationalt og lokalt

- Trafik til og fra Bornholm: Bornholms Regionskommune vil fortsat søge at påvirke nationale rammevilkår som fx transportpriser for både gods og passagerer til fordel for det bornholmske erhvervsliv, en sikker og stabil trafikkorridor gennem Sverige og forbindelser med indenrigsfly og færge(r) til Tyskland og Polen.
- Trafik på Bornholm: Regionskommunen vil i de kommende år udarbejde lokale trafikplaner og -løsninger for den kommunale infrastruktur i de mest belastede byer.
- De kommunale myndigheders sagsbehandling: Bornholms Regionskommune skal understøtte erhvervslivet bedst muligt igennem et højt serviceniveau. Bornholms Regionskommune vil, i dialog med erhvervslivet, arbejde målrettet for at løse de udfordringer erhvervslivet og iværksættere står overfor. Det betyder konkret, at regionskommunen og erhvervslivet inden udgangen af 2021 vil indgå konkrete samarbejdsaftaler, der sikrer et tilfredsstillende serviceniveau.
- Fysisk planlægning og sektorplaner: Regionskommunen vil arbejde for, at erhvervet har tilstrækkelige muligheder for at udvikle sig, også fysisk. Arbejdet frem mod en ny kommuneplan skal omfatte dialog med erhvervslivet om udlæg af nye erhvervsområder på øen, men med særlig fokus på de områder, hvor søgningen er størst. Derudover skal regionskommunen ved revision af sektorplaner sikre inddragelse af erhvervslivet.

Målsætninger for udvikling på tværs af brancher

- Kvalificeret arbejdskraft
 - Mål: Der skal i relation til Uddannelsesstrategien og Beskæftigelsesplanen udarbejdes en strategi for tiltrækning og udvikling af kvalificeret arbejdskraft
- Bright Green Island
 - Mål: Der skal udvikles konkrete løsninger, der understøtter de bornholmske virksomheders muligheder for at udnytte styrkepositioner knyttet til cirkulær økonomi og grøn omstilling
- Automatisering og digitalisering
 - Mål: Der skal udvikles konkrete løsninger, som hjælper de bornholmske virksomheder med at integrere udviklingen inden for digitalisering og automatisering inden for de respektive brancher
- Iværksætteri og knopskydning
 - Mål: På baggrund af en analyse af iværksætterne på Bornholm i 2021-2022, udvikles en plan for, hvordan iværksætermiljøet stimuleres yderligere.
 - Mål: 5 % flere iværksættere i 2022, og en forbedret overlevelseshastighed for iværksættervirksomheder i 5-årigt perspektiv
- Eksport, internationalisering og salg til det øvrige Danmark
 - Mål: Eksporten af varer og tjenesteydelser fra Bornholm til udlandet skal øges relativt mere end landsgennemsnittet pr. år. Derudover skal der arbejdes for at styrke de bornholmske virksomheders muligheder for at afsætte deres varer i det øvrige Danmark.

Målsætninger for særligt udvalgte indsatsområder

- **Offshore og energiø**
 - Bornholm skal have mest muligt ud af beslutningen om at gøre Bornholm til verdens første energiø, hvad angår arbejdspladser, afledte erhvervsmuligheder og de muligheder det bornholmske samfund får for at foretage en grøn omstilling af samfundet.
- **Helårsturisme**
 - Målet er, at Bornholm som turistdestination kan tilbyde førsteklasses naturoplevelser samt åbne attraktioner, overnatningsfaciliteter og restauranter på helårsbasis.
- **Test-ø**
 - Målet er, at der skal udvikles et koncept for Bornholm som test-ø, der kan kommunikeres til relevante interessenter og beslutningstagere på nationalt og internationalt niveau.

De særlige indsatsområder er valgt, da de vurderes at have stor betydning for hele det bornholmske samfund. I forhold til offshore og energiø er det udvalgt som Bornholms input til et særligt indsatsområde i relation til Erhvervsfremmebestyrelsens kommende fokus på regionale fyrtårnsprojekter. Det forventes også, at de regionale vækstteams, der blev besluttet nedsat med statens finanslov for 2021, vil have fokus på energiøen. De regionale vækstteams nedsættes for hver af de fem regioner, samt et særligt vækstteam for Bornholm.

Erhvervsstrategi

Erhvervsstrategien er udarbejdet til at tage højde for de andre strategier, der er snitflader til. Det er f.eks. indkøb- og udbudsstrategi eller [Destination Bornholms turismestrategi](#). Der er også afstemt med [Erhvervsfremme i Danmark 2020-2023](#), hvor især den bornholmske del har været i fokus.

Erhvervsstrategien løber i 2021 og 2022, og skal op til revision inden udgangen af 2022. Tanken er, at strategien fremadrettet skal udarbejdes til at gælde i fire år.

Der arbejdes med de samme indsatsområder som i erhvervspolitikken, dog suppleret af tre indsatsområder indenfor regionskommunes muligheder for at påvirke erhvervslivets rammevilkår. I forhold til rammevilkår er følgende tre indsatsområder udpeget:

- Infrastruktur til, fra og på Bornholm
- Fysisk planlægning og sektorplaner
- Sagsbehandling (BRKs myndighedsrolle)

Det er vigtigt at pointere, at alle indsatser, så vidt muligt, igangsættes på tværs af alle brancher.

De forskellige brancher er løbende inddraget i arbejdet med udarbejdelsen af erhvervsstrategien. I starten af processen afleverede alle aktører et bilag som indgår i det vedlagte databilag.

Handlingsplaner

I forlængelse af den politiske vedtagelse af erhvervspolitikken og erhvervsstrategien skal der udarbejdes handlingsplaner for de udpegede indsatsområder. Der er udarbejdet følgende plan for arbejdet med handlingsplaner:

Navn på handlingsplan	Fokusområder / hvad løftes gennem handlingsplanen?	Ansvarlige	Prioritering / tid
BCBs handlingsplan	Alle tværgående indsatser samt energiø	BCB (RIS)	Årlig i december
Destinationens handlingsplan	Turisme – herunder helårsturisme	Destinationen (RIS)	Årlig i december
Sagsbehandlings-handlingsplan	Sagsbehandling, samarbejdsaftaler - Deles i 2, først fokus på områderne Byg, Plan, Miljø og Brand, dernæst Jobcenter og Virksomhedsservice.	RIS (Plan og Byg), NMF (spildevand, vej og brand), JUR (jobcenter samt virksomhedsservice). Understøttes af RIS.	2021 – 1. halvår
Energiø-handlingsplan	Alle aspekter af energiø – udformes som collective impact aftale på tværs af involverede aktører. Varetages af koordineringsgruppen for Energiø Bornholm	RIS – med inddragelse af NMF, JUR og BCB gennem koordineringsgruppe	2021 – 1. halvår
Handlingsplan for tiltrækning af kvalificeret arbejdskraft	3-4-årig handlingsplan for tilflytterservice og markedsføring	BCB og JUR (jobcenter / virksomhedsservice) samt RIS	2021 – 1. halvår
Beskæftigelses- og uddannelsesplan	Kvalificeret arbejdskraft, opkvalificering af arbejdskraft med mere	JUR	Årlig revision
Handlingsplan for trafik og parkering i kystbyer på Bornholm	Overblik over igangsatte parkerings- og trafikstrategier for kystbyerne samt de kommende års handlinger - Fokus på Allinge, Gudhjem, Svaneke og Nexø	NMF	2021
Handlingsplan for helårsturisme	Udarbejdes i forlængelse af Destination Bornholms udviklingsplan frem mod 2030.	RIS, NMF og Destinationen	2021 – 2. halvår
Handlingsplan for detailhandel	Udarbejdes i forlængelse af BCBs projekt 'Genstart Erhvervs i gadeplan'	RIS / BCB	2021 – 2. halvår
Testø-handlingsplan	Fokus på hvordan ambitionen om testø kan	RIS	2022
Trafikkontaktstråds-handlingsplan	Fokus på aftale med Sverige om trafikkorridor i 2021	RIS	2022
Handlingsplan for fysisk planlægning og sektorplaner	Koblet til opstart på ny kommuneplanstrategi i 2022	RIS (plan) samt NMF (vand, råstoffer med mere)	2022

Dette er første udkast til hvilke handlingsplaner, der skal tages fat i, og hvordan de skal prioriteres. Fokus kan ændre sig undervejs ved at flere kan komme til, mens andre udgår eller tilpasses. De enkelte handlingsplaner vil blive fremlagt til politiske godkendelse af indhold og eventuelle bevillinger.

De enkelte udvalg kan med fordel lade politikken, strategien og de ovenstående handlingsplaner indgå i arbejdet med budget- og mål for 2022.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Åbent punkt

18 Sager til høring i Ældreråd og Handicapråd

00.01.00P35-0102

Behandling

Natur- og Miljøudvalget

Mødedato

02-02-2021

Åbent punkt

18

Lukket punkt

Indstilling og beslutning

Natur- og Miljøudvalget den 2. februar 2021:
ingen.

Åbent punkt

19 Gensidig orientering

00.01.00P35-0102

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-02-2021	19	

Følgende punkter er til orientering:

- a) Status på arbejdet med Naturpolitikken.
- b) KL Teknik og Miljø konference.

Natur- og Miljøudvalget den 2. februar 2021:
Orientering modtaget.